

Inhoudsopgave CD112/Deel 2

Introductie 4

1. Loon 5

- 1.1. Dienstbetrekking en loon 6
Wanneer is er sprake van een dienstbetrekking? 6
Wat is loon? 6
- 1.2. Privé-gebruik auto 8
- 1.3. Werknemersaftrek 9
Fietsaftrek 10
Reisafrek 10
- 1.4. Zelftoets 13
- 1.5. Terugkoppeling 14

2. Resultaat uit overige werkzaamheden 16

- 2.1. Wat is een werkzaamheid? 17
- 2.2. Resultaat uit overige werkzaamheden door arbeid 18
Mogelijkheid fictieve dienstbetrekking 18
- 2.3. Resultaat uit overige werkzaamheden door het terbeschikkingstellen van vermogensbestanddelen 18
- 2.4. Bepalen van het resultaat 19
- 2.5. Overgang van een werkzaamheid naar een andere inkomenscategorie 20
- 2.6. Zelftoets 22
- 2.7. Terugkoppeling 23

3. Verklaring arbeidsrelatie 25

- 3.1. De Verklaring arbeidsrelatie 26
- 3.2. Zelftoets 27
- 3.3. Terugkoppeling 28

4. Uitgaven voor kinderopvang 30

- 4.1. Uitgaven voor kinderopvang 31
Wat zijn uitgaven voor kinderopvang? 31
Onder welke voorwaarden zijn de kosten van kinderopvang aftrekbaar? 32
Partner 32
Welk bedrag is aftrekbaar? 32
Toelichting bij de tabel 32
- 4.2. Zelftoets 36
- 4.3. Terugkoppeling 37

5. De eigen woning 38

- 5.1. De eigen woning 39
Wat is een eigen woning? 39
De inkomsten uit de eigen woning 39
- 5.2. Kapitaalverzekering eigen woning 40
Wanneer is er sprake van een kapitaalverzekering eigen woning? 41
- 5.3. Aftrekbare kosten bij de eigen woning 42
- 5.4. Zelftoets 44
- 5.5. Terugkoppeling 45

6.	Periodieke uitkeringen	47
6.1.	Periodieke uitkeringen	48
	<i>Wat is een periodieke uitkering?</i>	48
	<i>Wat zijn de meest voorkomende periodieke uitkeringen?</i>	48
	<i>Wanneer zijn periodieke uitkeringen belast?</i>	48
6.2.	Lijfrentepremies	49
6.3.	Zelftoets	53
6.4.	Terugkoppeling	54
7.	Overgangsrecht ontvangen rente	56
7.1.	Lopende termijnen	57
7.2.	Uitgestelde termijnen	57
7.3.	Rentevrijstelling	57
7.4.	Betaalde rente	57
7.5.	Zelftoets	58
7.6.	Terugkoppeling	59
8.	Persoonsgebonden aftrek	60
8.1.	Wat is de persoonsgebonden aftrek?	61
	<i>Welke uitgaven vallen onder de persoonsgebonden aftrek?</i>	61
	<i>Wanneer zijn uitgaven aftrekbaar?</i>	61
	<i>In welke box wordt de persoonsgebonden aftrek verrekend?</i>	61
	<i>Partners kunnen aftrekposten verdelen</i>	61
8.2.	Buitengewone uitgaven	61
	<i>Wat zijn buitengewone uitgaven?</i>	61
	<i>Berekening van het aftrekbaar bedrag aan buitengewone uitgaven</i>	62
8.3.	Onderhoudsverplichtingen	62
	<i>Wat zijn onderhoudsverplichtingen?</i>	62
8.4.	Verliezen op beleggingen in durfkapitaal	63
	<i>Wat zijn beleggingen in durfkapitaal?</i>	63
8.5.	Uitgaven voor levensonderhoud van kinderen	63
	<i>Wat zijn uitgaven voor levensonderhoud van kinderen?</i>	63
	<i>Wat zijn de voorwaarden voor deze aftrekpost?</i>	63
	<i>Weekenduitgaven voor gehandicapte kinderen</i>	64
8.6.	Scholingsuitgaven	64
	<i>Wat zijn scholingsuitgaven en wanneer zijn ze aftrekbaar?</i>	64
	<i>Welke uitgaven zijn niet aftrekbaar?</i>	65
	<i>Is het hele bedrag aftrekbaar?</i>	65
	<i>Wie mag de uitgaven aftrekken?</i>	65
8.7.	Uitgaven voor monumentenpanden	66
	<i>Wat zijn uitgaven voor monumentenpanden?</i>	66
	<i>Welke uitgaven zijn aftrekbaar?</i>	66
8.8.	Giften	66
	<i>Wat zijn periodieke giften en wanneer zijn ze aftrekbaar?</i>	66
	<i>Wat zijn andere giften en wanneer zijn ze aftrekbaar?</i>	67
8.9.	Negatieve persoonsgebonden aftrekposten	67
	<i>Wat zijn negatieve persoonsgebonden aftrekposten en wanneer zijn ze belast?</i>	67
8.10.	Zelftoets	68
8.11.	Terugkoppeling	71
9.	Berekening belasting	74
9.1.	Vrijstelling en vermindering premie volksverzekeringen	75
	<i>Vrijstelling van het betalen van premie volksverzekeringen</i>	75
	<i>Premieheffing</i>	75

9.2.	Verrekening voorheffingen	75
9.3.	Voorkoming van dubbele belasting	76
	<i>Keuzerecht voor buitenlandse belastingplichtigen</i>	76
	<i>Aftrek elders belast</i>	76
9.4.	Middeling	77
	<i>Methode van berekening</i>	77
9.5.	Verliesverrekening	78
	<i>Formele vaststelling van een verlies</i>	79
	<i>Overgangsrecht</i>	79
9.6.	Zelftoets	80
9.7.	Terugkoppeling	81
10.	Heffingskortingen	83
10.1.	Begrippen	84
10.2.	Standaardheffingskorting	84
10.3.	Gecombineerde heffingskorting	86
10.4.	Zelftoets	87
10.5.	Terugkoppeling	88
11.	Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen	90
11.1.	Begrippen	91
11.2.	Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen	91
11.3.	Rangorderegeling	92
11.4.	Peildata	92
11.5.	Rendementsgrondslag	92
	<i>Bezittingen</i>	93
	<i>Schulden</i>	93
11.6.	Heffingvrij vermogen	93
	<i>Toeslag heffingvrij vermogen kinderen</i>	93
	<i>Ouderentoeslag</i>	94
11.7.	Vrijstellingen	94
11.8.	Waardering	94
11.9.	Tarief	95
11.10.	Zelftoets	96
11.11.	Terugkoppeling	97

Introductie

In deel 1 heeft u kennis gemaakt met een hele reeks begrippen die voor u bijna allemaal nieuw waren. Deze begrippen zult u in deel 2 weer tegenkomen. Mogelijk op eenzelfde manier, maar het kan ook zijn dat ze in een andere context worden gebruikt.

Zoals gezegd gaat deel 1 uit van de structuur en volgorde van de wet. In deel 2 wordt in elke leereenheid een onderwerp besproken en op inleidend, dat wil zeggen algemeen, niveau uitgewerkt. U zult zo al snel een goed beeld krijgen *'waar het eigenlijk over gaat'*. In deel 3 worden de thema's die in dit deel worden behandeld tot op bijzonderheden uitgewerkt. Bedwing uw nieuwsgierigheid en ga niet te snel naar deel 3. Om een goed beeld te krijgen en te behouden is het beter deel 2 eerst helemaal door te nemen.

Doorlopende
studeeropdracht

Om het overzicht niet te verliezen raad ik u aan het schema veel te gebruiken. U doet dat door bij het begin van elke leereenheid het schema er bij te pakken en voor u zelf aan te kruisen waar u 'bent' in de wet. Doe dit met potlood, want ons vergissen doen we allemaal wel eens. U kunt halverwege, maar zeker aan het einde van een leereenheid, controleren of u het goed had.

Dat u van veel begrippen nog niet weet wat die inhouden is niet zo gek. Aarzel niet om de Verklarende begrippenlijst er op na te slaan. Mocht u er dan nog niet uitkomen sla dan leereenheid 2 van deel 1 op en lees de betreffende passage nog eens door. Ook als u denkt dat u de kern van het onderwerp te mist is het handig als u leereenheid 2 van deel 1 er nog eens op na slaat.

Loon

Inleiding

U werkt bij de Belastingdienst. U bent in dienstbetrekking bij de overheid. Uw werkgever betaalt u loon voor het werk dat u verricht.

In deze leereenheid behandelen we op hoofdlijnen de begrippen loon en dienstbetrekking. Verder besteden we aandacht aan privé-gebruik auto van de werkgever. Tot slot komt de werknemersaftrek aan de orde.

Leerdoelen

Na bestudering van deze leereenheid kunt u de belastingplichtige meer vertellen over:

- het begrip dienstbetrekking;
- het begrip loon;
- de hoofdlijnen van de regeling van het privé-gebruik auto;
- de werknemersaftrek;
- de hoofdlijnen van de fietsaftrek en de reisaftrek.

Inhoudsopgave

- 1.1 Dienstbetrekking en loon
- 1.2 Privé-gebruik auto
- 1.3 Werknemersaftrek
- 1.4 Zelftoetsvragen
- 1.5 Terugkoppeling

Dienstbetrekking en loon

In dit onderdeel leest u wanneer er sprake is van dienstbetrekking en loon.

Wanneer is er sprake van een dienstbetrekking?

Dienstbetrekking

Er is een dienstbetrekking als aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

1. de werknemer is overeengekomen om gedurende zekere tijd *arbeid* te verrichten. De werknemer moet een prestatie aan de werkgever verrichten. Hij moet dit zelf doen;
2. de werkgever is verplicht *loon* te betalen. De beloning is een vergoeding voor de arbeid;
3. tussen werkgever en werknemer bestaat een *gezagsverhouding*. Dit betekent dat de werkgever bepaalt welk werk de werknemer wanneer moet uitvoeren. De werknemer is niet vrij om zelf te bepalen wat hij of zij op welk tijdstip doet.

Ontbreekt één van deze kenmerken dan is er geen arbeidsovereenkomst en dus geen dienstbetrekking.

We kennen drie soorten dienstbetrekkingen:

1. de privaatrechtelijke dienstbetrekking, die geldt voor de meeste mensen in het bedrijfsleven;
2. de publiekrechtelijke dienstbetrekking, zoals die van ambtenaren;
3. de fictieve dienstbetrekkingen. Deze zullen we hierna kort toelichten.

Fictieve dienstbetrekking

Iemand kan toch een fictieve dienstbetrekking hebben als in de arbeidsverhouding aan één van de voorwaarden voor de dienstbetrekking niet wordt voldaan. Voor een fictieve dienstbetrekking gelden dezelfde regels als voor een gewone dienstbetrekking. Een fictieve dienstbetrekking komt bijvoorbeeld voor bij thuiswerkers en uitzendkrachten.

Wat is loon?

Voor de loonbelasting is loon alles wat een werknemer uit tegenwoordige of vroegere dienstbetrekking ontvangt. Voor de inkomstenbelasting wordt rekening gehouden met bijvoorbeeld een bijtelling voor privé-gebruik auto. Privé-gebruik auto behandelen we hierna. Meer over dit onderwerp leest u in deel 3.

Er wordt geen rekening gehouden met het zogenoemde eindheffingsloon. Dit houdt in dat de werkgever voor bepaalde vormen van loon de heffing voor zijn rekening neemt. Dit deel van het loon valt niet onder de inkomstenbelasting.

Voor fooien en dergelijke geldt het volgende. Voor de inkomstenbelasting wordt het werkelijke bedrag belast dat de werknemer heeft ontvangen. Voor de loonbelasting gelden er soms forfaitaire bedragen.

Voorbeeld

Een kelner heeft een maandloon van € 2.500. Bij het vaststellen van het loon is ervan uitgegaan dat hij € 250 aan fooien ontvangt. Hij ontvangt per maand echter € 500 aan fooien. Voor de loonbelasting wordt nu per maand € 2.750 belast en voor de inkomstenbelasting € 3.000.

Tegenwoordige en vroegere dienstbetrekking

Omdat loon alles is wat de werknemer uit tegenwoordige of vroegere dienstbetrekking ontvangt, maakt het niet uit of de dienstbetrekking al beëindigd is. Zowel voor de loonbelasting als de inkomstenbelasting blijft er sprake van loon.

Voorbeeld

U werkt bij de Belastingdienst. Het loon dat u ontvangt uit deze dienstbetrekking is belast als loon uit tegenwoordige dienstbetrekking. Als u met pensioen gaat valt de pensioenuitkering onder inkomsten uit vroegere dienstbetrekking.

Loon in geld en in natura

Het woord "alles" geeft aan dat het begrip loon ruim moet worden opgevat. Welke naam het loon krijgt of in welke vorm de werknemer het loon ontvangt, is niet van belang. Behalve loon in geld kan er ook sprake zijn van beloningen in natura.

Loon in geld is de meest bekende vorm van loon. Loon in geld wordt periodiek, bijvoorbeeld elke maand, uitbetaald. Ook andere beloningen voor verrichte arbeid behoren tot deze vorm van loon. Voorbeelden zijn:

- het vakantiegeld;
- de gratificatie;
- de overwerkvergoeding;
- de onregelmatigheidstoeslag;
- de dertiende maand.

Voorbeelden van loon in natura zijn:

- goederen (kleding, levensmiddelen, audio- en videoapparatuur enz.);
- vakantiereizen;
- vrij reizen;
- vrij wonen;
- gebruik van een auto van de werkgever voor privé-doeleinden.

Loon in natura wordt belast naar de waarde in het economische verkeer, dat wil zeggen de normale verkoopwaarde. De waarde is vaak gelijk aan het bedrag dat de werknemer bespaart, omdat hij het product niet zelf hoeft te kopen. Voor enkele vormen van loon in natura bestaan vaste normen. Bijvoorbeeld als de werknemer woont in een huis van de werkgever (een dienstwoning), of als de werknemer maaltijden krijgt van zijn werkgever. Ook voor het bepalen van het voordeel van het privé-gebruik van een auto van de werkgever gelden vaste normen. Dit behandelen we in hoofdstuk 2.

Voorbeeld

Jan is in loondienst bij De Jongh BV. Naast het maandsalaris mag Jan gratis in een woning naast het bedrijf wonen. Deze woning is eigendom van De Jongh BV. Het loon van Jan bestaat nu uit het salaris en een bedrag dat hij anders had moeten uitgeven aan woonlasten (huur of kosten voor de eigen woning).

Opdracht 1.1

Annelies is in loondienst bij een grote kruidenier. Ze krijgt per maand € 2.000 aan salaris en € 200 aan levensmiddelen. Daarnaast ontvangt ze € 200 rente op haar spaarrekening bij een bank en heeft ze bij een bingo van de voetbalvereniging een reis met een waarde van € 400 gewonnen.

Hoeveel bedraagt haar belastbare loon?

Privé-gebruik auto

Als een werknemer een auto van zijn werkgever ook privé gebruikt, dan heeft de werknemer daardoor voordeel. Het voordeel van de werknemer is een voordeel in natura, dat wil zeggen niet in de vorm van geld. Voor de belastingheffing heeft dit voordeel een waarde. Het voordeel kan per belastingplichtige verschillen. In sommige gevallen gebruikt de belastingplichtige, naast zijn eigen auto, ook de auto van zijn werkgever privé. In andere gevallen zal een werknemer zelf helemaal geen auto kopen, omdat hij de auto van zijn werkgever krijgt.

Forfait

Om discussies te voorkomen is in het nieuwe belastingstelsel vastgelegd dat de hoogte van het voordeel van het privé-gebruik auto met vaste percentages wordt berekend. Er is dan sprake van een forfaitaire regeling of een forfaitaire bijtelling. Het privé-gebruik auto heet ook wel de autokostenfictie of het autokostenforfait.

Begrip auto

Wat is een auto?

Onder een auto wordt verstaan een personenauto of een bestelauto. Een uitzondering geldt voor de bestelauto die door aard of inrichting vrijwel uitsluitend geschikt is voor het vervoer van goederen. Een dergelijke bestelauto valt niet onder de regeling voor het privé-gebruik auto. Meer over bestelauto's leest u in deel 3.

Privé-gebruik auto

Wat is privé-gebruik auto?

Een werkgever zal een auto over het algemeen terbeschikkingstellen voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Alle kilometers die de belastingplichtige rijdt voor zijn werk zijn zakelijke kilometers. Ook de woon-werkkilometers zijn zakelijke kilometers. Dat is anders als iemand de auto gebruikt op vrije dagen, in het vrije weekeinde of tijdens vakanties, of voor familie- of doktersbezoek. In die gevallen is er sprake van privé-gebruik. De forfaitaire bijtelling is afhankelijk van het privé-gebruik van de belastingplichtige. Voor de hoogte van de bijtelling is het van belang om te weten wat de waarde van de auto is.

Wat is de waarde van de auto?

- Van een personenauto: de catalogusprijs, inclusief omzetbelasting (OB) en belasting van personenauto's en motorrijwielen (BPM);
- Van een bestelauto: de catalogusprijs inclusief omzetbelasting (bestelauto's vallen niet onder de BPM);
- Van een auto die ouder is dan 15 jaar, een zogenoemde oldtimer: de waarde van de oldtimer in het economische verkeer.

Hoe hoog is de bijtelling?

De hoogte van de forfaitaire bijtelling is afhankelijk van het aantal gereden privé-kilometers. Uitgangspunt is een bijtelling van 25% van de waarde van de auto. De bijtelling kan echter ook lager zijn, zoals u hierna zult zien. Bij gering privé-gebruik is er zelfs helemaal geen bijtelling.

Als het privé-gebruik erg hoog is, kan de bijtelling meer bedragen dan 25%. De inspecteur moet dan wel bewijzen dat de bijtelling meer dan 25% is. Deze bewijslast is niet eenvoudig. Alleen in uitzonderingssituaties is een hogere bijtelling op zijn plaats. Bijvoorbeeld een belastingplichtige die zijn werk aan huis heeft en nauwelijks zakelijke kilometers rijdt, maar jaarlijks wel 40.000 privé-kilometers rijdt.

In de volgende tabel zijn de verschillende percentages aangegeven die behoren bij de aantallen privé-kilometers.

Meer dan	Maar niet meer dan	De bijtelling bedraagt
0 km	500 km	0
500 km	4.000 km	15%
4.000 km	7.000 km	20%
7.000 km	-----	25%

Opdracht 1.2

Wouter heeft een auto van zijn werkgever in gebruik met een waarde van € 20.000. Met deze auto rijdt hij in een jaar 10.000 kilometer privé en 28.000 kilometer zakelijk. Hoeveel bedraagt de jaarlijkse bijtelling?

Rittenadministratie

De bijtelling is 25% als de belastingplichtige een auto ook privé gebruikt en hij daarmee meer dan 7.000 kilometer privé rijdt. Het kan zijn dat de belastingplichtige vindt dat een lagere bijtelling geldt, omdat hij minder privé rijdt. Om een bijtelling van 20% of 15% te krijgen, moet de belastingplichtige een rittenregistratie bijhouden waaruit blijkt dat hij minder privé-kilometers heeft gereden. In een rittenregistratie houdt de belastingplichtige dagelijks bij welke ritten hij met de auto heeft gemaakt. Een goede rittenregistratie als bewijs is verplicht.

Opdracht 1.3

Rachel rijdt in een personenauto van haar werkgever met een catalogusprijs van € 22.000. Zij verklaart dat zij in 2001 slechts 900 privé-kilometers, maar kan haar verklaring op geen enkele manier bewijzen. Moet zij rekening houden met een eventuele bijtelling? Zo ja, waarom? Hoe hoog is die bijtelling dan minimaal?

Geen bijtelling

Privé-gebruik 500 kilometer of minder

Als blijkt dat de belastingplichtige niet meer dan 500 privé-kilometers heeft gereden, vindt er geen bijtelling plaats. Een rittenregistratie is in dit geval niet verplicht. Wel moet de belastingplichtige dan op een andere manier bewijzen dat hij de auto voor niet meer dan 500 kilometer voor privé-doeleinden heeft gebruikt.

De werknemer betaalt een vergoeding aan de werkgever voor privé-gebruik

Het komt vaak voor dat de belastingplichtige zijn werkgever een vergoeding betaalt voor het privé-gebruik van de auto van de werkgever. In dat geval mag de belastingplichtige de bijtelling verminderen met de betaalde vergoeding.

Werknemersaftrek

Het belastbare loon is het loon verminderd met de zogenoemde werknemersaftrek. De werknemersaftrek bestaat uit:

- de fietsaftrek;
- de reisaftrek;
- de zeedagenaftrek.

De fietsaftrek en de reisaftrek komen hierna aan de orde. Omdat de zeedagenaftrek niet vaak zal voorkomen, behandelen we die niet in deze cursus.

Fietsaftrek

Een belastingplichtige heeft recht op de fietsaftrek als hij de fiets gebruikt voor regelmatig woon-werkverkeer. Voorwaarde is dat de enkele reisafstand meer dan 10 kilometer is. Daarnaast geldt dat de belastingplichtige op minimaal veertig dagen per jaar en op minstens drie dagen per week naar en van zijn werk reist en in minstens 70% van het aantal reizen met de fiets gaat. De heen- en terugreis moeten binnen 24 uur plaatsvinden.

Let op

Ritten per fiets die voorafgaan aan een reis met het openbaar vervoer of aansluiten op een reis met het openbaar vervoer, tellen niet mee voor de fietsaftrek.

Het werkelijke gebruik van de fiets is moeilijk te controleren. Daarom moet de werkgever een fietsverklaring afgeven. Hierin staat dat zijn werknemer voor het regelmatig woon-werkverkeer hoofdzakelijk (in minstens 70% van het aantal reizen) gebruikmaakt van de fiets. Ook wordt de reisafstand vermeld. Als later blijkt dat de werkgever de fietsverklaring ten onrechte heeft afgegeven, kan de Belastingdienst een naheffingsaanslag loonbelasting opleggen. De fietsaftrek is een vast bedrag van € 351 (of f 774) per jaar. Als de werknemer een kostenvergoeding ontvangt voor het reizen per fiets, dan komt die in mindering op de fietsaftrek.

Opdracht 1.4

Jacqueline werkt vijf dagen in de week voor Lavdo B.V. Jacqueline fietst op twee dagen van de week naar haar werk, omdat haar man dan de auto nodig heeft. Haar werkgever Lavdo B.V. heeft een fietsverklaring afgegeven en Jacqueline maakt dus ook gebruik van de fietsaftrek. Heeft Jacqueline recht op de fietsaftrek? De Belastingdienst komt bij een controle bij Lavdo B.V. achter deze gegevens. Wat zijn de gevolgen?

Reisaftrek

De reisaftrek geldt voor werknemers die regelmatig heen en weer reizen tussen woning en werkplek en daarbij meer dan een bepaalde minimumafstand afleggen. De reisaftrek geldt uitsluitend voor reizen met het openbaar vervoer.

Let op

De werknemer krijgt geen reisaftrek als hij met eigen vervoer reist. Als de werknemer met de fiets reist (= ook eigen vervoer), heeft hij geen recht op reisaftrek. Mogelijk heeft hij wel recht op de fietsaftrek.

Voor de reisaftrek geldt dat de enkelereisafstand tussen woning en werk meer dan 10 km is. Het aftrekbedrag is een vast bedrag (een forfait). De hoogte van het aftrekbedrag is afhankelijk van de enkele reisafstand woning – werk. De belastingplichtige moet in het bezit zijn van een openbaarvervoerklaring die is afgegeven door een openbaarvervoermaatschappij of een reisverklaring afgegeven door de werkgever.

Regelmatig woon-
werkverkeer

Er is sprake van regelmatig woon-werkverkeer als de belastingplichtige voldoet aan de volgende twee voorwaarden:

1. hij reist minimaal eenmaal per week tussen de woning en de plaats van werkzaamheden;
2. hij reist binnen 24 uur heen en terug.

40-dagenregeling

De belastingplichtige voldoet in ieder geval aan de eerste voorwaarde als hij in het kalenderjaar op minimaal veertig dagen van zijn woning naar zijn werk reist. Dit wordt ook wel de 40-dagenregeling genoemd.

De reizen voor het niet-regelmatig woon-werkverkeer zijn niet aftrekbaar.

De hoogte van de reisaf trek wordt aan de hand van de volgende tabel bepaald:

Bij een reisafstand enkele reis per openbaar vervoer			
Van meer dan		Maar niet meer dan	
Op jaarbasis		Op jaarbasis	
—	—	10 km	—
10 km	15 km	€ 351	f 774
15 km	20 km	€ 470	f 1.036
20 km	30 km	€ 791	f 1.743
30 km	40 km	€ 981	f 2.162
40 km	50 km	€ 1.283	f 2.827
50 km	60 km	€ 1.426	f 3.142
60 km	70 km	€ 1.582	f 3.486
70 km	80 km	€ 1.637	f 3.607
80 km	—	€ 1.659	f 3.656

Deze bedragen gelden als iemand een heel jaar minimaal vier dagen per week reist.

Heeft iemand drie maanden gereisd over een enkele reisafstand van 55 km, dan wordt de aftrek evenredig berekend naar het aantal maanden dat de werknemer heeft gereisd: $3/12 \times € 1.426 = € 357$.

Reist iemand drie, twee of één keer per week met het openbaar vervoer naar dezelfde plaats van werkzaamheden, dan is het aftrekbedrag driekwart, de helft of een kwart van het bedrag dat in de tabel is aangegeven.

Als de werknemer een reiskostenvergoeding ontvangt van de werkgever, dan wordt die in mindering gebracht op de reisaf trek.

Let op

Als reisafstand geldt de lengte van het traject dat daadwerkelijk per openbaar vervoer wordt afgelegd. Op de fiets naar het station telt dus niet mee; ook niet als die afstand meer is dan 10 km. Dit geldt ook voor een pendelbusje van de werkgever van het station naar de werkplek.

Opdracht 1.5

Saskia is werknemer op oproepbasis en reist in een jaar onregelmatig

heen en weer tussen woning en werkplek. In de maanden juli, augustus en december is zij met vakantie. In totaal reist zij 43 keer naar haar werk. Heeft zij recht op reisaftrek? Motiveer uw antwoord.

Samenloop reisaftrek en fietsaftrek

Als voor iemand zowel de reisaftrek als de fietsaftrek geldt, dan is het totaalbedrag dat hij maximaal mag aftrekken € 1.659 (of f 3.656).

Zelftoets

Vraag 1

Welke onderdelen kunnen deel uitmaken van het belastbaar loon uit tegenwoordige dienstbetrekking voor de inkomstenbelasting?

- a. Maand- of weekloon + een forfaitair bedrag aan fooien;
- b. Loon in geld + loon in natura + eindheffingsloon;
- c. Loon in geld + loon in natura + fooien tot het werkelijk bedrag +/- de werknemersaftrek;
- d. Loon in geld + loon in natura +/- de aftrek voor woon-werkverkeer met de auto.

Vraag 2

Karel rijdt met een personenauto van de werkgever. Hij rijdt in een jaar 35.000 kilometer. Volgens de rittenregistratie heeft hij 12.000 kilometers voor woon-werkverkeer gereden, 2.000 kilometers voor privé-doeleinden en 21.000 kilometers voor zakelijke ritten. Moet Karel rekening houden met een forfaitaire bijtelling? Zo ja, hoe hoog is het percentage voor de bijtelling privé-gebruik auto.

- a. Nee, bij 2.000 of minder privé-kilometers telt het privé-gebruik niet mee.
- b. Ja, nihil.
- c. Ja, 15%.
- d. Ja, 20%.

Vraag 3

Anita reist drie dagen per week naar haar werk. De reisafstand bedraagt 13 kilometer. Zij komt gemiddeld twee dagen per week met de fiets. Hoeveel bedraagt de fietsaftrek?

- a. nihil, want de reisafstand is meer dan 10 kilometer.
- b. nihil, want zij reist niet hoofdzakelijk met de fiets.
- c. € 351.
- d. € 774.

Terugkoppeling

Uitwerking opdrachten

Opdracht 1.1

Annelies heeft aan belastbaar loon € 2.000 aan loon in geld (salaris) en € 200 aan loon in natura (levensmiddelen) per maand. Dit is totaal € 2.200. De rente ontvangt ze van een bank, maar niet van haar werkgever. Er is dus geen verband met de dienstbetrekking. Dat geldt ook voor de reis die ze heeft gewonnen. Als er geen verband is met de dienstbetrekking, is het geen loon.

Opdracht 1.2

Wouter rijdt 10.000 kilometer privé. Dat is meer dan 7.000, dus is de bijtelling 25% van € 20.000 = € 5.000.

Opdracht 1.3

Rachel moet inderdaad rekening houden met een bijtelling. Haar eigen verklaring dat zij niet privé rijdt, is geen bewijs. Zij moet kunnen aantonen dat zij op jaarbasis niet meer dan 500 privé-kilometers heeft gereden. Nu zij dat niet kan, en ook niet kan aantonen hoeveel privé-kilometers zij wel heeft gereden, is de minimale bijtelling 25% van € 22.000, is € 5.500.

Opdracht 1.4

Jacquelina heeft geen recht op de fietsaftrek, omdat zij de fiets niet voor minstens 70% van het woon-werkverkeer gebruikt. Zij gaat twee dagen per week met de fiets, dat is 40% van de vijf dagen. Lavdo BV heeft ten onrechte de verklaring afgegeven, want Jacquelina voldoet niet aan de eisen voor de fietsaftrek.

Naar aanleiding van de controle zal de Belastingdienst de BV een naheffingsaanslag opleggen voor de loonbelasting die te weinig is geheven. Jacquelina heeft nu geen recht op de fietsaftrek. Haar belastbaar loon wordt hoger, waardoor er meer belasting wordt ingehouden. Zij houdt dus minder nettoloon over.

Opdracht 1.5

Omdat Saskia minstens 40 dagen per jaar heeft gereisd, geldt de 40-dagenregeling. Er wordt dus vanuit gegaan dat zij gedurende het gehele jaar op minimaal een dag per week heeft gereisd. Als zij met het openbaar vervoer heeft gereisd, heeft zij recht op de reisaftrek.

Antwoorden zelftoetsvragen**Vraag 1**

Het juiste antwoord is c.

Het belastbaar loon kan bestaan uit loon in geld en loon in natura. Voor fooien geldt in de inkomstenbelasting het werkelijke bedrag, geen forfait. De werknemersaftrek wordt hierop in mindering gebracht. Antwoord a is onjuist want in de inkomstenbelasting is het werkelijk bedrag aan ontvangen fooien belast.

Antwoord b is onjuist omdat het eindheffingsloon juist niet in de inkomstenbelasting is belast.

Antwoord d is onjuist omdat er geen aftrek is voor woon-werkverkeer met de auto.

Vraag 2

Het juiste antwoord is c.

Ja, Karel moet rekening houden met een forfaitaire bijtelling. Hij heeft 2.000 privé-kilometers gereden. De 12.000 woon-werk kilometers gelden niet als privé-kilometers, maar als zakelijke kilometers. De 21.000 zakelijke kilometers uiteraard ook. Voor 2.000 privé-kilometers geldt een percentage van 15%.

Vraag 3

Het juiste antwoord is b.

Anita heeft geen recht op fietsaftrek. Zij reist wel minstens drie dagen per week naar haar werk maar niet hoofdzakelijk (minstens 70%) met de fiets. Zij reist twee dagen met de fiets, dat is 66,67% van drie dagen.

Resultaat uit overige werkzaamheden

Inleiding

In leereenheid 1 heeft u kennis gemaakt met loon uit dienstbetrekking. Dit is een belangrijk onderdeel in box 1: Het belastbare inkomen uit werk en woning. In box 1 wordt ook de winst uit onderneming en het resultaat uit overige werkzaamheden belast.

Resultaat uit overige werkzaamheden is een restcategorie binnen box 1. Dat wil zeggen dat een bepaald voordeel pas een resultaat uit overige werkzaamheid is, als het geen winst uit onderneming of loon is. Wat loon is en wat daaronder valt, heeft u in de vorige leereenheid bestudeerd. Over winst uit onderneming heeft u in deel 1 gelezen.

Leerdoelen

Na bestudering van deze leereenheid:

- kunt u uitleggen wat wordt verstaan onder de volgende begrippen:
 - een werkzaamheid;
 - resultaat uit overige werkzaamheden;
- kunt u enkele activiteiten opsommen die gelden als een werkzaamheid;
- kunt u de volgorde aangeven van de inkomenscategorieën winst uit onderneming, loon uit dienstbetrekking en resultaat uit overige werkzaamheden;
- kunt u in hoofdlijnen aangeven welke personen "verbonden personen" worden genoemd;
- kunt u uitleggen wat de gevolgen zijn bij de overgang van het resultaat uit overige werkzaamheden naar een andere inkomenscategorie.

Inhoudsopgave

- 2.1 Wat is een werkzaamheid?
- 2.2 Resultaat uit overige werkzaamheden door arbeid
- 2.3 Resultaat uit overige werkzaamheden door het terbeschikkingstellen van vermogensbestanddelen
- 2.4 Bepalen van het resultaat
- 2.5 Overgang van een werkzaamheid naar een andere inkomenscategorie
- 2.6 Zelftoets
- 2.7 Terugkoppeling

Wat is een werkzaamheid?

Het belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden is een restcategorie. Een werkzaamheid is een activiteit die is gericht op het behalen van geldelijk voordeel, maar die niet winst uit onderneming of loon uit dienstbetrekking is. De activiteit moet plaatsvinden in het economische verkeer en het voordeel moet te verwachten zijn.

Voorbeeld

Peter heeft een auto en als hobby autotechniek. Hij zorgt zelf volledig voor het onderhoud van zijn auto. Peter heeft een goede verhouding met zijn buurman Bart. Bart heeft geen enkel gevoel voor techniek. Peter werkt soms aan de auto voor Bart. Deze weet dat te waarderen en geeft Peter een "doppendoos" cadeau. Twee voordelen dus voor Peter:

1. besparing van garagekosten voor de eigen auto;
2. een cadeau in de vorm van de "doppendoos".

Peter heeft arbeid verricht en voordeel behaald, maar toch is zijn winst onbelast. Hij verricht zijn arbeid binnen de gezinssfeer en/of persoonlijke sfeer. Er is dus geen sprake van arbeid in het economische verkeer. Daarnaast is het cadeau van de buurman niet te verwachten.

De handigheid van Peter is echter snel bekend in de buurt. Er roepen meerdere mensen zijn hulp in. Hij krijgt het steeds drukker in zijn vrije tijd en is het zat al die klussen te blijven doen op de parkeerplaats voor zijn huis. Hij kan per 1 september een garage huren achter zijn huis en kan voortaan zijn klussen wat comfortabeler uitvoeren. Na de huur van de garage gaat het goed met "Klussen-Peter"; hij verdient met de reparaties ongeveer € 200 per week.

Peter vindt dat hij nog steeds bezig is met een hobby. De inspecteur denkt daar heel anders over. Deze stelt dat er tot 1 september nog wel sprake is van het bedrijven van een hobby. Na de huur van de garage per 1 september wordt dat anders. Peter houdt dan aan het klussen € 200 per week over; objectief gezien was dit voordeel ook redelijkerwijs te verwachten. Om zijn klusactiviteiten te kunnen opvoeren en minder tijdsuitval te hebben door slecht weer, is de garage gehuurd. Hieruit blijkt dat Peter het doel heeft winst te maken. Gezien de klandizie is er sprake van deelname aan het economisch verkeer. De behaalde voordelen zijn dan ook vanaf 1 september voor de inkomstenbelasting belast in box 1 als resultaat uit overige werkzaamheid.

Er zijn twee soorten resultaat uit overige werkzaamheden:

- resultaat uit overige werkzaamheden door arbeid;
- resultaat uit overige werkzaamheden door het terbeschikkingstellen van vermogensbestanddelen.

Op beide soorten gaan we hierna in.

Opdracht 2.1

Noem de drie in deze leereenheid genoemde inkomenscategorieën in box 1 en zet ze in de juiste volgorde.

Resultaat uit overige werkzaamheden door arbeid

Iemand heeft resultaat uit overige werkzaamheden door arbeid als hij met loon vergelijkbare inkomsten heeft, maar niet in dienstbetrekking is.

Voorbeelden van dit soort activiteiten zijn:

- het geven van lezingen;
- het verrichten van freelancewerkzaamheden;
- het geven van incidentele adviezen;
- het vervullen van een politieke functie, zoals lid zijn van een gemeenteraad;
- het schrijven van een boek waaruit inkomsten komen.

Daarnaast gaat het om mensen die met winst vergelijkbare inkomsten hebben, maar geen ondernemer zijn voor de inkomstenbelasting, omdat ze niet voldoen aan de ondernemerscriteria. Die mensen hebben dan geen duurzame organisatie van arbeid en kapitaal, maar wel een bron van inkomen uit zelfstandige activiteiten. Een voorbeeld daarvan is een belastingconsulent die in de avonden naast zijn dienstbetrekking soms adviezen geeft aan een opdrachtgever.

Verklaring arbeidsrelatie

Als iemand zekerheid wil of zijn werkzaamheden gelden als winst uit onderneming, als loon of als resultaat uit een werkzaamheid, kan hij hiervoor een verzoek indienen bij de Belastingdienst (eenheid Ondernemingen Winterswijk). Deze eenheid stelt dan een zogenoemde Verklaring arbeidsrelatie op. In deze verklaring staat wat de status is van de werkzaamheden. Meer over deze verklaring leest u in leereenheid 3 Verklaring arbeidsrelatie.

Mogelijkheid fictieve dienstbetrekking

Bij het resultaat uit overige werkzaamheden gaat het voor een deel om mensen die met loon vergelijkbare inkomsten hebben, maar die niet in dienstbetrekking zijn. Zij kunnen kiezen voor de zogenoemde fictieve dienstbetrekking. Ze werken dan niet in dienstbetrekking, maar worden wel zo behandeld. Het gevolg is bijvoorbeeld dat deze mensen kosten niet mogen aftrekken. Wel mag de opdrachtgever (= "werkgever") kosten onbelast vergoeden (binnen de daarvoor geldende grenzen).

Resultaat uit overige werkzaamheden door het terbeschikkingstellen van vermogensbestanddelen

Terbeschikkingstellingsregeling

Normaal gesproken valt het rendabel maken van vermogen in box 3 (sparen en beleggen). Met de zogenoemde terbeschikkingstellingsregeling vallen de volgende vormen van rendabel maken van vermogen echter onder resultaat uit overige werkzaamheden (in box 1 dus):

- het terbeschikkingstellen van vermogensbestanddelen aan een onderneming of werkzaamheid van een zogenoemde "verbonden persoon";
- het terbeschikkingstellen van vermogensbestanddelen aan een vennootschap waarin de belastingplichtige of een met hem verbonden persoon een aanmerkelijk belang heeft.

Begrip verbonden personen

Verbonden personen zijn onder andere: de partner van de belastingplichtige of de minderjarige kinderen van de belastingplichtige of zijn partner. De

groep van personen die met een belastingplichtige zijn verbonden, wordt uitgebreid bij een zogenoemde ongebruikelijke terbeschikkingstelling. Daarover en over verbonden personen leest u meer in deel 3.

De terbeschikkingstellingsregeling voorkomt dat tussen verbonden personen geschoven wordt met vermogen, waardoor minder of geen belasting hoeft worden betaald.

Voorbeeld

Cees huurt een pand van zijn partner Tine. Hij gebruikt het pand voor zijn werkzaamheid. Zonder nadere regeling zou Cees de (hoge) huurlasten voor het volle bedrag in mindering kunnen brengen op het resultaat van zijn werkzaamheid (box 1; progressief tarief). Bij Tine zouden dan de huuropbrengsten belast worden in box 3, waardoor ze relatief weinig belasting zou betalen. Door de terbeschikkingstellingsregeling worden de huuropbrengsten volledig in box 1 belast tegen het progressieve tarief.

Als er sprake is van een incidenteel of van een relatief gering belang, geldt de terbeschikkingstellingsregeling niet.

Opdracht 2.2

Pieter gebruikt voor zijn werkzaamheid een enkele keer de scooter van zijn zoon Jan. Voor het gebruik betaalt Pieter geen vergoeding. Wel laat hij altijd de scooter met een volle tank bij Jan achter. Is hier sprake van het rendabel maken van vermogen door het terbeschikkingstellen van een vermogensbestanddeel door Jan?

Bepalen van het resultaat

Stille reserve

Het resultaat uit een werkzaamheid is het bedrag van de gezamenlijke opbrengsten minus de kosten van die werkzaamheid. Hierdoor zijn onbelaste vergoedingen en verstrekkingen niet mogelijk. Bij het vervreemden van vermogensbestanddelen die tot het vermogen van een werkzaamheid behoren, worden vermogenswinsten (stille reserves) ook belast.

Voorbeeld

Corné heeft op de balans van één van zijn werkzaamheden een pand staan dat hij gebruikt voor die werkzaamheid. Het pand staat op de balans voor € 10.000. De waarde in het economisch verkeer is € 150.000. De stille reserve in het pand is € 140.000. De stille reserve is het verschil tussen de waarde in het economisch verkeer en de boekwaarde van het pand. Als Corné het pand verkoopt voor € 150.000, dan moet hij belasting betalen over de stille reserve.

Het belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden is het gezamenlijk bedrag dat met een of meer werkzaamheden wordt behaald. Het is natuurlijk mogelijk dat iemand meerdere werkzaamheden heeft, bijvoorbeeld als gemeenteraadslid en als zanger. In dat geval moet hij de resultaten van deze werkzaamheden bij elkaar optellen. Veel bepalingen die gelden voor ondernemers om hun winst vast te stellen, gelden ook voor mensen met een werkzaamheid. Zo moeten ook zij een administratie bijhouden, een balans opmaken en een verlies- en winstrekening opstellen.

Goed koopmansgebruik

Bij de winstberekening moet de belastingplichtige het zogenoemde goed koopmansgebruik toepassen. "Volgens goed koopmansgebruik" betekent dat de winstberekening plaatsvindt op grond van bedrijfseconomische inzichten, behalve als die in strijd zijn met de belastingwetgeving.

Opdracht 2.3

Annabel heeft resultaat uit overige werkzaamheid. Op de balans van haar werkzaamheid staat een pand voor € 125.000. Haar verlies- en winstrekening geeft aan het eind van het jaar een positief saldo te zien van € 67.000. Ze wil haar pand verkopen en in het vervolg kantoorruimte gaan huren. Datzelfde jaar verkoopt ze het pand voor € 210.000.

Wat moet Annabel dat jaar aangeven als belastbaar resultaat uit overige werkzaamheid?

Meerdere werkzaamheden

Als iemand meer werkzaamheden (niet van dezelfde aard) naast elkaar verricht, moet hij per werkzaamheid een balans en een verlies- en winstrekening opstellen.

Voorbeeld

Igor is tekstschrijver. Hij heeft enkele opdrachten tegen een vaste prijs aangenomen en verricht daarnaast zo nu en dan redactioneel werk tegen een uurtarief. De inkomsten gelden als het resultaat uit één werkzaamheid. Het gaat immers om hetzelfde soort werk. Als hij daarnaast echter ook werkzaamheden zou hebben als museumgids, moet hij voor het tekstschrijven en voor het gidsen aparte administraties bijhouden.

Overgang van een werkzaamheid naar een andere inkomenscategorie

Bij het beëindigen van een werkzaamheid, ook wel staken genoemd, moet de belastingplichtige afrekenen over de stille reserves in vermogensbestanddelen die deel uitmaken van de gestaakte werkzaamheid. Zoals u hiervoor heeft kunnen lezen is er sprake van een stille reserve als de boekwaarde van het vermogensbestanddeel lager is dan de waarde in het economisch verkeer. Bij verkoop is er dan een voordeel uit een werkzaamheid.

Voorbeeld

John heeft resultaat uit een werkzaamheid. Hij is echter inmiddels 58 jaar en hij wil ermee stoppen. Op de balans van de werkzaamheid staat een bedrijfspand voor € 25.000. De werkelijke waarde is echter € 75.000. John moet dan belasting betalen over de stille reserve van € 50.000. De stille reserve behoort volgens het winstregime tot zijn resultaat uit overige werkzaamheid. John moet dus afrekenen over de stille reserve op het pand. De staking heeft echter nog meer gevolgen. Het bedrijfspand behoort niet meer tot de werkzaamheid. Als John het pand houdt, wordt het in het vervolg belast in box 3.

Een werkzaamheid kan ook overgaan naar een andere inkomenscategorie, terwijl de werkzaamheden niet worden beëindigd. Iemand kan bijvoorbeeld kiezen voor een fictieve dienstbetrekking. Hij heeft dan voortaan inkomen in de vorm van belastbaar loon. Of de activiteiten hebben een dusdanige vorm

aangenomen dat er inmiddels sprake is van winst uit onderneming. Hoewel de belastingplichtige in zulke gevallen de werkzaamheden voortzet, is er fiscaal gezien toch sprake van een staking. Hoofregel is dat een belastingplichtige bij staking van de werkzaamheden moet afrekenen over de stille reserves.

Voor de overgang van een werkzaamheid naar winst uit onderneming bestaat een speciale regeling. Op verzoek hoeft de belastingplichtige niet af te rekenen over de stille reserves. Hij moet dan wel met dezelfde boekwaarden doorgaan. Over deze speciale regeling en andere vormen van het staken van een werkzaamheid kunt u meer lezen in deel 3.

Zelftoets**Vraag 1**

Philip ontvangt inkomsten voor het verrichten van freelancewerkzaamheden: € 10.000 voor het verrichten van de werkzaamheden en € 2.250 kostenvergoeding. Philip heeft de volgende kosten gemaakt: € 2.000 reiskosten en € 500 voor kleine aanschaffingen. Hoeveel bedraagt het belastbaar resultaat uit deze werkzaamheid?

- a. € 7.500
- b. € 9.750
- c. € 10.000
- d. € 12.250

Vraag 2

Frits heeft op de balans van zijn werkzaamheid een oldtimer staan. Deze auto heeft hij steeds gebruikt om zijn werkzaamheid uit te voeren. Hij staat inmiddels op de balans voor € 1.000. Hij verkoopt de oldtimer aan een verzamelaar voor € 4.000.

Wat zijn de gevolgen van de verkoop voor het resultaat van de werkzaamheid?

- a. Geen gevolgen.
- b. Een verlies van € 1.000
- c. Een winst van € 3.000
- d. Een winst van € 4.000

Vraag 3

Roel en Alie zijn niet in gemeenschap van goederen gehuwd. Tot het vermogen van Alie behoort een pand dat zij verhuurt aan haar man voor € 6.000 per jaar. Hij gebruikt het hele pand voor zijn werkzaamheid.

Wat zijn de gevolgen voor zowel Roel als Alie?

- a. Geen gevolgen.
- b. Roel kan de huurlasten ten laste van het resultaat van zijn werkzaamheid brengen. Het heeft geen gevolgen voor Alie.
- c. Roel kan de huurlasten ten laste van het resultaat van zijn werkzaamheid brengen. De huur die zijn vrouw ontvangt, wordt bij haar belast als resultaat uit overige werkzaamheden. Het pand behoort tot het privé-vermogen van Alie.
- d. Roel kan de huurlasten ten laste van het resultaat van zijn werkzaamheid brengen. De huur die zijn vrouw ontvangt, wordt bij haar belast als resultaat uit overige werkzaamheden. Het pand behoort tot het vermogen van de werkzaamheid van Alie.

Terugkoppeling

Uitwerking opdrachten

Opdracht 2.1

De inkomenscategorieën zijn in volgorde:

1. Belastbare winst uit onderneming;
2. Belastbaar loon uit (vroegere) dienstbetrekking;
3. Belastbaar resultaat uit overige werkzaamheid.

Opdracht 2.2

Nee, er is geen sprake van het rendabel maken van vermogen door Jan. Hij stelt zijn auto slechts een enkele keer aan zijn vader ter beschikking. Als er slechts incidenteel vermogen ter beschikking wordt gesteld, dan is er geen sprake van het behalen van resultaat uit een werkzaamheid.

Opdracht 2.3

Annabel moet dat jaar € 67.000 aangeven, omdat dat het voordeel is dat ze met haar activiteiten heeft behaald. Verder moet ze ook de boekwinst op het pand aangeven. De boekwinst is € 210.000 -/- € 125.000 = € 85.000. Dat jaar moet ze dus € 67.000 + € 85.000 = € 152.000 aangeven als belastbaar resultaat uit overige werkzaamheid.

Uitwerking zelftoetsvragen**Vraag1**

Antwoord b is juist.

De inkomsten voor het verrichten van de werkzaamheden en de kostenvergoeding behoren tot het resultaat. Er is immers aansluiting gezocht bij het winstregime, zodat alle voordelen tot het resultaat behoren. Onbelaste vergoedingen kunnen niet verstrekt worden. De werkelijk gemaakte kosten kunnen in aftrek worden gebracht: € 2.500. Het belastbaar resultaat van Philip bedraagt dan € 12.250 minus € 2.500 = € 9.750.

Vraag 2

Antwoord c is juist.

Frits maakt door de verkoop een belaste boekwinst op de oldtimer van € 4.000 -/- € 1.000 = € 3.000. Hij moet naast de gewone winst van zijn werkzaamheid ook de winst aangeven van de verkoop van de oldtimer.

Vraag 3

Antwoord d is juist.

De huur van het pand vermindert het resultaat van de werkzaamheid van Roel. De terbeschikkingstelling is een werkzaamheid van Alie, omdat zij haar pand (vermogensbestanddeel) rendabel maakt door het te verhuren aan haar echtgenoot, die het voor een werkzaamheid gebruikt. De huur die Alie ontvangt, wordt bij haar belast als resultaat uit overige werkzaamheden. Het pand behoort tot het vermogen van de werkzaamheid van Alie. Eventuele kosten en lasten die samenhangen met het pand, zoals financieringsrente, afschrijvingen en onderhoud, zijn bij haar bij de bepaling van het resultaat uit overige werkzaamheden aftrekbaar.

Verklaring arbeidsrelatie

Inleiding

Uw arbeidsrelatie met de Belastingdienst is helder: u bent in loondienst bij de overheid. In sommige gevallen is het echter onduidelijk om wat voor arbeidsrelatie het gaat. Bijvoorbeeld bij freelancers en zelfstandigen zonder personeel. Zowel voor de belastingplichtige die de werkzaamheden uitvoert, als voor de opdrachtgever kan het van belang zijn om te weten hoe de Belastingdienst de arbeidsrelatie ziet. Hiervoor kan de belastingplichtige een zogenoemde "Verklaring arbeidsrelatie" bij de Belastingdienst aanvragen.

Leerdoelen

Na bestudering van deze leereenheid kunt u in eigen woorden aangeven:

- wat een Verklaring arbeidsrelatie is;
- wie een Verklaring arbeidsrelatie kan aanvragen.

Inhoudsopgave

- 3.1 De Verklaring arbeidsrelatie
- 3.2 Zelftoets
- 3.3 Uitwerking

De Verklaring arbeidsrelatie

Als een belastingplichtige werkzaamheden uitvoert voor een opdrachtgever, is vaak niet duidelijk of er sprake is van een dienstbetrekking. Als er een dienstbetrekking is, moet de opdrachtgever loonbelasting inhouden en voldoen aan administratieve verplichtingen voor de loonbelasting. Als er geen dienstbetrekking is, wordt de vergoeding voor de werkzaamheden zonder inhouding van loonbelasting uitbetaald. In dat geval heeft de belastingplichtige winst uit onderneming of resultaat uit overige werkzaamheden. De belastingplichtige moet een balans en een verlies- en winstrekening opmaken. De Belastingdienst legt dan een (voorlopige) aanslag inkomstenbelasting op.

Zowel de belastingplichtige als de opdrachtgever kunnen behoefte hebben aan zekerheid over de status van de arbeidsrelatie. Sinds 1 januari 2001 kan een belastingplichtige een verklaring aanvragen waarin de Belastingdienst aangeeft om wat voor soort arbeidsrelatie het gaat en hoe de inkomsten uit arbeid worden belast. Dit is de "Verklaring arbeidsrelatie". Alleen de belastingplichtige kan deze verklaring aanvragen. De inkomsten uit arbeid kunnen als volgt worden belast:

- als winst uit onderneming,
- als loon uit dienstbetrekking, of
- als resultaat uit overige werkzaamheden.

Opdracht 3.1

Karel zal voor het bedrijf van zijn vriendin Dina een aantal bloembakken metselen. Hij heeft voor dat werk ongeveer vier weken nodig. Dina vraagt aan Karel of hij een Verklaring arbeidsrelatie wil aanvragen bij de Belastingdienst. Waarom vraagt Dina dat?

De verzoeken om een Verklaring arbeidsrelatie worden centraal behandeld. Dit gebeurt binnen de Belastingdienst door het Landelijk Punt Uitvoering verklaring arbeidsrelatie (hierna LPU). Dit is een onderdeel van de eenheid Ondernemingen Winterswijk. Voor vragen over het verzoek om een Verklaring arbeidsrelatie, kunt u doorverwijzen naar de eenheid Ondernemingen Winterswijk.

Inhoud verklaring

In de verklaring staat hoe de Belastingdienst de beloning die de belastingplichtige ontvangt voor zijn werkzaamheden ziet: als winst uit onderneming, loon uit dienstbetrekking of resultaat uit overige werkzaamheden. In de verklaring staat op grond waarvan deze beslissing is genomen. De verklaring geldt voor de termijn die is aangevraagd, maar maximaal voor 24 maanden. Tegen de verklaring kan bezwaar worden gemaakt bij het LPU in Winterswijk. De belastingplichtige is wettelijk verplicht wijzigingen in zijn situatie te melden aan het LPU.

Het is soms lastig te beoordelen tot welke categorie bepaalde werkzaamheden behoren. Vooral het verschil tussen inkomsten uit overige werkzaamheden en winst uit onderneming is soms onduidelijk. Per geval wordt bekeken welke situatie van toepassing is.

Zelftoets

Wie kan de Verklaring arbeidsrelatie aanvragen?

- a. De belastingplichtige die de werkzaamheden uitvoert;
- b. De opdrachtgever;
- c. De belastingplichtige die de werkzaamheden uitvoert en de opdrachtgever samen;
- d. De Belastingdienst geeft een verklaring af op eigen initiatief.

Terugkoppeling

Uitwerkingen

Opdracht 3.1

Het is belangrijk voor Dina om duidelijkheid te hebben over de status van de werkzaamheden van Karel. Gaat het hier om loon uit dienstbetrekking of niet? Als het gaat om werk in dienstbetrekking, dan moet het bedrijf van Dina Karel opnemen in de loonadministratie. Er zal dan ook loonbelasting moeten worden ingehouden op de vergoeding die Karel krijgt uitbetaald.

Zelftoetsvraag**Vraag 1**

Het juiste antwoord is a.

Alleen degene die de werkzaamheden uitvoert, kan de Verklaring arbeidsrelatie aanvragen.

Antwoorden b en c zijn onjuist, omdat de opdrachtgever geen verklaring kan aanvragen.

Antwoord d is onjuist, omdat de Belastingdienst alleen verklaringen afgeeft op verzoek.

Uitgaven voor kinderopvang

Inleiding

De overheid wil het werken zoveel mogelijk stimuleren. Om het werken voor mensen met kinderen financieel aantrekkelijker te maken, is er een regeling waarbij uitgaven voor kinderopvang gedeeltelijk aftrekbaar zijn in box 1. In deze leereenheid behandelen we deze regeling.

Leerdoelen

Na het bestuderen van deze leereenheid:

- weet u wat aftrekbare kosten voor kinderopvang zijn;
- weet u onder welke voorwaarden de kosten van kinderopvang aftrekbaar zijn;
- weet u welke uitgaven aftrekbaar zijn.

Inhoudsopgave

- 4.1 Uitgaven voor kinderopvang
- 4.2 Zelftoets
- 4.3 Terugkoppeling

Uitgaven voor kinderopvang

Waar gaat het om bij uitgaven voor kinderopvang?

Er zijn vier kernpunten:

Wat zijn de uitgaven voor kinderopvang?

Onder welke voorwaarden zijn de kosten van kinderopvang aftrekbaar?

Partnerbegrip

Welke bedrag is aftrekbaar?

Wat zijn uitgaven voor kinderopvang?

Uitgaven voor kinderopvang zijn de uitgaven voor kinderopvang die de belastingplichtige heeft gedaan voor kinderen jonger dan 13 jaar. De opvang moet plaatsvinden bij een erkende instelling of persoon die een vergunning of verklaring heeft van de gemeente.

Kinderen

Hiermee worden ook pleegkinderen bedoeld.

Erkende kinderopvang

Vormen van erkende kinderopvang zijn:

- kinderdagverblijf
- kindercentrum
- buitenschoolse opvang

Ook de opvang in een gastoudergezin of door een oppas kan erkend zijn.

De opvang moet dan wel geregeld zijn via bemiddeling door een gastouderbureau met een vergunning of verklaring van de gemeente.

Soorten kinderopvang

Bij kinderopvang gaat het om gewone, buitenschoolse of naschoolse opvang. Buitenschoolse opvang vindt plaats voor en na schooltijd en tijdens de vakanties. Naschoolse opvang vindt alleen plaats na schooltijd en tijdens de vakanties. Bij gewone opvang is onderscheid tussen opvang van meer dan vijf uur per dag en opvang van vijf uur per dag of minder.

Voor de berekening van de drempel is het van belang om te weten met welke van de bovengenoemde typen opvang iemand te maken heeft. Over deze drempel leest u straks meer.

Uitgaven aantonen

Aftrek van uitgaven voor kinderopvang is alleen mogelijk als een belastingplichtige de uitgaven aantoont. Het gaat daarbij om de volgende stukken:

- een kopie van de vergunning of de verklaring van de gemeente, waaruit blijkt dat de instelling of de persoon die de opvang verzorgt aan bepaalde kwaliteitseisen voldoet;
- een verklaring van de instelling of persoon die de opvang verzorgt, dat zorg wordt gedragen voor de kinderopvang;
- de rekening van de kinderopvang waarop staat: de datum, de instelling of persoon die de opvang verzorgt, aan wie de rekening is betaald, naam en leeftijd van kind(eren), het adres van de opvang, het aantal uren dat opvang is verzorgt en het aantal dagen per week en of het gaat om gewone, buitenschoolse of naschoolse opvang.

Vergoeding voor kinderopvang

Als iemand een onbelaste vergoeding krijgt van zijn werkgever of van de gemeente, dan moet deze vergoeding in mindering worden gebracht op de uitgaven.

Onder welke voorwaarden zijn de kosten van kinderopvang aftrekbaar?

De belastingplichtige moet met werken meer dan € 3.937 (*of f 8.676*) per jaar verdienen. Dit moeten inkomsten uit tegenwoordige arbeid zijn. Dit zijn: winst uit één of meer ondernemingen, loon uit tegenwoordige dienstbetrekking en resultaat uit één of meer werkzaamheden.

Als de belastingplichtige winst uit onderneming ontvangt, is de hoogte van het inkomen niet van belang. Hij moet dan wel recht hebben op zelfstandigenaftrek. Een WAO- of WW-uitkering telt mee als inkomen uit tegenwoordige arbeid tot 12 maanden nadat de belastingplichtige arbeidsongeschikt of werkloos werd.

Partner

Eerdergenoemde voorwaarden en de twee inkomenseisen (inkomen hebben doordat men werkt en meer verdienen dan € 3.937 (*of f 8.676*)) gelden zowel voor de belastingplichtige als zijn eventuele partner. De wetgever wil gehuwden en ongehuwd samenwonenden zoveel mogelijk gelijk behandelen. De regeling voor de uitgaven voor kinderopvang geldt daarom voor iedereen. Het maakt geen verschil of samenwonenden wel of niet voor het partnerschap hebben gekozen. Voldoende is, dat de keus voor partnerschap kan worden gemaakt. Zie voor partnerschap deel 1 van deze cursus.

Uitgaven voor kinderopvang mag een belastingplichtige ook aftrekken als hij voor zijn partner recht heeft op meewerkaftrek. In dat geval geldt de inkomenseis niet voor zijn partner.

Welk bedrag is aftrekbaar?**Maximumbedrag**

De aftrek is aan een maximumbedrag per kind gebonden. Dit maximumbedrag is € 8.800 (*of f 19.393*) per kind per kalenderjaar. Uitgaven boven dit bedrag zijn nooit aftrekbaar.

Drempel

Kosten zijn alleen aftrekbaar boven een bepaalde drempel. De belastingplichtige moet namelijk van de overheid een eigen bijdrage in de kosten van kinderopvang leveren, de zogenoemde drempel. De hoogte van de drempel is afhankelijk van het inkomen en de soort opvang.

Toelichting bij de tabel

- De tabel geldt voor een opvang van vijf dagen per week; bij vier dagen geldt als drempel 4/5 van het tabelbedrag, bij drie dagen 3/5 enzovoort;
 - De drempelbedragen zijn evenredig lager als de opvang niet het hele jaar plaatsvindt. Met korte onderbrekingen zoals vakantie of ziekte wordt geen rekening gehouden;
1. Het "eerste kind" is het kind dat de meeste uren van de opvang gebruik heeft gemaakt.

De drempelbedragen *in euro's* voor de kosten van kinderopvang zijn:

Het verzamelinkomen		Drempelbedrag per jaar					
Meer dan	Maar niet meer dan	Bij opvang gedurende meer dan vijf uur per dag (niet bij buitenschoolse of naschoolse opvang)		Bij opvang gedurende vijf uur per dag of minder (wel buitenschoolse opvang; niet naschoolse opvang)		Bij naschoolse opvang	
		voor het eerste kind	voor elk volgend e kind	voor het eerste kind	voor elk volgend e kind	voor het eerste kind	Voor elk volgend e kind
-	23.506	45	45	30	30	23	23
23.506	26.592	395	395	263	263	197	197
26.592	29.723	744	744	496	496	372	372
29.723	32.854	1.094	905	729	604	547	453
32.854	35.939	1.443	1.037	962	692	722	519
35.939	39.070	1.792	1.169	1.195	780	896	585
39.070	42.202	2.142	1.312	1.428	874	1.071	656
42.202	45.242	2.491	1.456	1.661	971	1.246	728
45.242	48.237	2.841	1.581	1.894	1.054	1.420	790
48.237	51.232	3.190	1.706	2.127	1.137	1.595	853
51.232	54.227	3.714	1.830	2.476	1.220	1.857	915
54.227	57.222	4.238	1.906	2.826	1.271	2.119	953
57.222	60.217	4.762	1.906	3.175	1.271	2.381	953
60.217	63.212	5.287	1.906	3.525	1.271	2.643	953
63.212	66.207	5.811	1.906	3.874	1.271	2.906	953
66.207	-	6.333	1.906	4.222	1.271	3.166	953

De drempelbedragen *in guldens* voor de kosten van kinderopvang zijn:

Het verzamelinkomen		Drempelbedrag per jaar					
Meer dan	Maar niet meer dan	Bij opvang gedurende meer dan vijf uur per dag (niet bij buitenschoolse of naschoolse opvang)		Bij opvang gedurende vijf uur per dag of minder (wel buitenschoolse opvang; niet naschoolse opvang)		Bij naschoolse opvang	
		voor het eerste kind	voor elk volgend kind	voor het eerste kind	voor elk volgend kind	voor het eerste kind	voor elk volgend kind
-	51.800	99	99	66	66	51	51
51.800	58.601	870	870	580	580	434	434
58.601	65.501	1.640	1.640	1.093	1.093	820	820
65.501	72.401	2.411	1.994	1.607	1.331	1.205	998
72.401	79.199	3.180	2.285	2.120	1.525	1.591	1.144
79.199	86.099	3.949	2.576	2.633	1.719	1.975	1.289
86.099	93.001	4.720	2.891	3.147	1.926	2.360	1.446
93.001	99.700	5.489	3.209	3.660	2.140	2.746	1.604
99.700	106.300	6.261	3.484	4.174	2.323	3.129	1.741
106.300	112.900	7.030	3.760	4.687	2.506	3.515	1.880
112.900	119.501	8.185	4.033	5.456	2.689	4.092	2.016
119.501	126.101	9.339	4.200	6.228	2.801	4.670	2.100
126.101	132.701	10.494	4.200	6.997	2.801	5.247	2.100
132.701	139.301	11.651	4.200	7.768	2.801	5.824	2.100
139.301	145.901	12.806	4.200	8.537	2.801	6.404	2.100
145.901	-	13.956	4.200	9.304	2.801	6.977	2.100

Voorbeeld 1

Ali en Wim zijn gehuwd en hebben een zoon van 2 jaar die het hele jaar vijf dagen per week naar kinderopvang ging. De inkomsten uit tegenwoordige arbeid van Ali waren € 12.000 en van Wim € 26.000. De werkelijke kosten bedroegen € 10.000. Welk bedrag is aftrekbaar?

Zij zijn gehuwd (dus automatisch fiscaal partner) zodat beide inkomens meetellen voor de bepaling van de drempel. De drempel bij een inkomen van € 38.000 voor het eerste kind is € 1.792. Kosten boven het maximumbedrag van € 8.800 tellen niet mee. Aftrekbaar € 8.800 - € 1.792 = € 7.008.

Voorbeeld 2

Zie voorbeeld 1, maar nu gaat hun zoon drie dagen in de week naar de opvang.

De drempel van € 1.792 moet nu worden gecorrigeerd. De drempel wordt drievijfde x € 1.792 = € 1.075. De aftrek is dus € 8.800 - € 1.075 = € 7.725.

Zelftoets

Jan heeft een inkomen van € 36.302. Zijn vrouw Els heeft een WAO-uitkering van € 9.076. Hun zoontje Hans wordt vijf dagen in de week van 8.00 tot 15.00 uur naar de kinderopvang gebracht. De werkelijke kosten waren in totaal € 7.260.

Hoe hoog is de aftrek?

- a. nihil
- b. € 4.419
- c. € 5.468
- d. € 5.366

Terugkoppeling

Antwoord zelftoets

Het juiste antwoord is a.

Jan en Els hebben niet allebei inkomsten uit tegenwoordige arbeid. Els heeft namelijk een WAO-uitkering.

Bij antwoord b is bij het bepalen van het drempelbedrag uitgegaan van beide inkomens.

Bij antwoord c is bij het bepalen van het drempelbedrag uitgegaan van alleen het inkomen van Jan.

Bij antwoord d is bij het bepalen van het drempelbedrag uitgegaan van beide inkomens en van de tabel bij opvang gedurende vijf uur per dag of minder.

De eigen woning

Inleiding

De fiscale regeling van de eigen woning staat vaak in het middelpunt van de belangstelling. U heeft vast wel gehoord over de discussie rondom de eigen woning. Het beperken van de (hypotheek)renteaf trek komt als politiek onderwerp regelmatig terug. Maar aftrek is tot nu toe nog steeds mogelijk. In deze leereenheid treft u in hoofdlijnen de fiscale eigenwoningregeling aan.

Leerdoelen

Na bestudering van deze leereenheid kunt u in eigen woorden aangeven:

- wanneer sprake is van een eigen woning;
- wat het eigenwoningforfait is;
- welke kosten aftrekbaar zijn;
- wat het begrip kapitaalverzekering eigen woning inhoudt.

Verder kunt u berekenen:

- de belastbare inkomsten uit de eigen woning;
- het aftrekbare bedrag aan rente.

Inhoudsopgave

- 5.1 De eigen woning
- 5.2 Kapitaalverzekering eigen woning
- 5.3 Aftrekbare kosten bij de eigen woning
- 5.4 Zelftoets
- 5.5 Terugkoppeling

De eigen woning

Tot box 1 behoren de belastbare inkomsten uit eigen woning. Hierbij moet u denken aan de voordelen uit eigen woning, zoals het eigenwoningforfait, verminderd met de kosten voor de eigen woning. De belastbare inkomsten uit eigen woning bestaan uit:

- a. de voordelen uit eigen woning;
- b. het voordeel uit kapitaalverzekering eigen woning;
- c. de aftrekbare kosten van de eigen woning.

Op deze drie elementen gaan we hierna verder in.

Wat is een eigen woning?

Begrip eigen woning De eigen woning is de woning waarvan de belastingplichtige eigenaar is en die hij of een lid van zijn huishouden gebruikt als hoofdverblijf. Personen die tot het huishouden behoren, zijn bijvoorbeeld de partner of de kinderen. Iemand kan maar één woning tegelijk als hoofdverblijf hebben. De woning hoeft niet altijd eigendom van de belastingplichtige te zijn. U leest hier meer over in deel 3.

Alleen de eigen woning die het hoofdverblijf is, valt in box 1. De tweede woning behoort tot box 3 (het belastbaar inkomen uit sparen en beleggen): denk hierbij bijvoorbeeld aan een vakantiewoning.

Voorbeeld

Wim en Ria wonen met hun twee kinderen in een vierkamerflat in Maastricht. De flat is eigendom van Ria. Wim heeft van zijn vader een grote recreatiebungalow in de Peel geërfd. Regelmatig brengen Wim en Ria hun weekend in de bungalow door.

De flat in Maastricht is de eigen woning: Wim en Ria gebruiken die als hoofdverblijf. Zij werken allebei in Maastricht en hun kinderen gaan daar naar school. De flat is dan ook hun "centrale levensplaats". De recreatiebungalow is geen eigen woning en valt dus in box 3.

Woonschip en woonwagen

Bij een eigen woning wordt vaak in de eerste plaats aan een huis gedacht. Maar ook een woonboot of een woonwagen kan een eigen woning zijn. Voorwaarde is wel dat de woonboot of de woonwagen een vaste plaats heeft. Het is geen eigen woning als er mee wordt rondgetrokken.

Om te beoordelen of er sprake is van een eigen woning houdt u rekening met de volgende voorwaarden:

- Is er sprake van een huis, woonboot of woonwagen?
- Is de belastingplichtige of zijn partner daarvan eigenaar?
- Is de woning het hoofdverblijf?

De inkomsten uit de eigen woning

Op de aangifte moet een belastingplichtige inkomen opgeven uit de eigen woning. Waarom eigenlijk? De woning levert immers niet direct geld op als iemand er zelf in woont. Toch heeft de bezitter van een eigen woning wel een voordeel. Iemand die geen eigen woning heeft, moet huur betalen en is daar dus een gedeelte van zijn inkomen aan kwijt. Iemand die een eigen

woning bezit, bespaart zich de huur die hij anders maandelijks kwijt zou zijn. Door te investeren in een koopwoning hoeft hij geen huur te betalen. Dat is zijn rendement.

Eigenwoningforfait

Het bedrag dat de eigenwoningbezitter bij zijn inkomen moet optellen, heet het eigenwoningforfait. Dat is dus het bedrag van het voordeel uit de eigen woning. Het eigenwoningforfait is een bepaald percentage van de waarde van de woning, zoals deze door de gemeente is vastgesteld volgens de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). Het percentage loopt op naarmate de woning meer waard is, maar is maximaal 0,8%. Het eigenwoningforfait kan nooit hoger zijn dan € 7.800 (*of f 17.189*). In onderstaande tabel leest u hoe de bijtelling tot stand komt.

Als de WOZ-waarde meer is dan	maar niet meer dan	Percentage eigenwoningforfait
—	€ 12.500 (<i>of f 27.546</i>)	Nihil
€ 12.500 (<i>of f 27.546</i>)	€ 25.000 (<i>of f 55.093</i>)	0,30% van deze waarde
€ 25.000 (<i>of f 55.093</i>)	€ 50.000 (<i>of f 110.186</i>)	0,45% van deze waarde
€ 50.000 (<i>of f 110.186</i>)	€ 75.000 (<i>of f 165.278</i>)	0,60% van deze waarde
€ 75.000 (<i>of f 165.278</i>)	en hoger	0,80% van deze waarde, maar maximaal € 7.800

Voorbeeld

Ingrid is eigenaar van een huis in Leeuwarden. De gemeente heeft de waarde van dit huis per 1 januari 2001 getaxeerd op € 140.000. Hiervoor geldt een percentage van 0,8%. Het eigenwoningforfait wordt als volgt berekend: 0,8% van € 140.000, is € 1.120.

Kapitaalverzekering eigen woning

Een kapitaalverzekering is een verzekeringsovereenkomst (polis) die iemand sluit met een verzekeringsmaatschappij. De belastingplichtige betaalt een bepaald bedrag (premie) aan de verzekeringsmaatschappij. De verzekeringsmaatschappij zal dan dan op een bepaald tijdstip, of eerder in geval van overlijden, eenmalig een kapitaal uitkeren. Vaak wordt een kapitaalverzekering afgesloten in combinatie met een hypotheek, bijvoorbeeld een spaar- of een levenhypotheek.

Voorbeeld

Anna sluit een overeenkomst met een verzekeringsmaatschappij. Zij zal gedurende 20 jaar een premie betalen van € 2.000 per jaar. Na 20 jaar, of als Anna voor die tijd overlijdt, zal de verzekeringsmaatschappij een bedrag van € 60.000 uitkeren. Er is dus sprake van een kapitaalverzekering. Deze kapitaalverzekering levert Anna voordeel op. Als Anna na 20 jaar € 60.000 krijgt uitgekeerd, dan bedraagt haar voordeel € 20.000. Aan premie heeft zij immers in totaal betaald 20 x € 2.000 = € 40.000. Haar voordeel bedraagt dus € 20.000. In feite is deze € 20.000 rente. Deze situatie is vergelijkbaar met een jaarlijkse storting van € 2.000 op haar bankrekening waardoor het saldo op de rekening na 20 jaar € 60.000 is.

Een kapitaalverzekering behoort meestal tot box 3, het belastbaar inkomen uit sparen en beleggen. Een kapitaalverzekering eigen woning valt echter in box 1.

Wanneer is er sprake van een kapitaalverzekering eigen woning?

Een kapitaalverzekering eigen woning is een kapitaalverzekering die gekoppeld wordt aan de eigen woning. De kapitaalverzekering moet gebruikt worden om de hypotheekschuld af te lossen. Als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, hoeft er geen belasting te worden betaald over het met de kapitaalverzekering opgebouwd vermogen. Voor de uitkering gelden bovendien vrijstellingen, zodat ook dan vaak geen belasting betaald hoeft te worden.

De belangrijkste voorwaarden zijn de volgende.

- In de polis van de kapitaalverzekering staat dat de uitkering gebruikt zal worden om de hypotheekschuld af te lossen.
- In de polis van de kapitaalverzekering staat dat er ten minste 15 jaar jaarlijks premie wordt betaald, tenzij de verzekerde eerder overlijdt. De verzekerde kan de belastingplichtige zijn, maar ook zijn partner.
- De kapitaalverzekering moet voldoen aan de zogenoemde hoog-laagvoorwaarde: de hoogste premie mag niet meer zijn dan tien maal de laagste premie. Deze voorwaarde wordt ook wel de bandbreedte-eis genoemd.
- In de polis staat het adres van de eigen woning.

Bandbreedte-eis

Voorbeeld

Stel dat de polis van Anna uit het hiervoor genoemde voorbeeld voldoet aan de voorwaarden voor een kapitaalverzekering eigen woning en zij haar verzekering aan die woning koppelt. Gedurende de looptijd van 20 jaar valt de kapitaalverzekering dan in box 1 en hoeft zij geen belasting te betalen over de waarde in box 3. Wel moet dan ook steeds aan de voorwaarden voor een kapitaalverzekering eigen woning zijn voldaan. Als de verzekering na 20 jaar € 60.000 uitbetaalt, kan zij gebruikmaken van een vrijstelling. Het rendement van € 20.000 is dan niet belast.

De uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning is niet altijd helemaal vrijgesteld. Er is bijvoorbeeld nooit meer vrijgesteld dan het bedrag van de eigenwoningschuld. Daarnaast gelden er bepaalde maxima:

- Bij 15 tot en met 19 jaar premiebetaling is de vrijstelling € 28.500 (of f 62.806).
- Bij 20 jaar of meer premiebetaling is de vrijstelling € 125.500 (of f 276.566).

De totale vrijstelling bedraagt nooit meer dan € 125.500 (of f 276.566).

De vrijstelling geldt voor de gehele uitkering, dus voor de premies en het rendement.

Let op

De premie voor een kapitaalverzekering is nooit aftrekbaar.

Opdracht 5.1

Jolanda heeft een eigen woning en een kapitaalverzekering eigen woning. Nadat Jolanda 18 jaar premie heeft betaald, komt de kapitaalverzekering tot uitkering: zij ontvangt € 50.000. Met die uitkering wordt op dat tijdstip de hypothecaire schuld afgelost.

Heeft Jolanda recht op een vrijstelling? Zo ja, voor welk bedrag?

Aftrekbare kosten bij de eigen woning

Rente en kosten van
geldlening

Het eigenwoningforfait kan worden verminderd met bepaalde kosten. De belastingplichtige kan rente en kosten van (hypothecaire) geldleningen aftrekken als hij die is aangegaan voor de aankoop, het onderhoud of de verbetering van de eigen woning. Bij kosten van een geldlening kunt u bijvoorbeeld denken aan afsluitprovisie.

Er is sprake van hypotheekrente als de eigen woning door een hypotheekovereenkomst als zekerheid dient voor de rentebetaling en aflossing van de geldlening. De geldverstrekker is dan meestal een bank. Maar ook de rente van een andere geldlening is aftrekbaar als die gebruikt is voor aanschaf, onderhoud of verbetering van een eigen woning.

Voorbeeld

Geert heeft het ouderlijk huis verlaten en een klein appartement gekocht in Zaandam. Hij heeft € 60.000 voor het appartement betaald. Dit bedrag heeft Geert van zijn vader geleend en hij betaalt aan zijn vader 6% rente per jaar. Geert mag op zijn belastbare inkomsten uit eigen woning 6% van € 60.000 = € 3.600 per jaar aftrekken.

Erfpachtcanon

Eveneens aftrekbaar zijn periodieke betalingen voor het recht van erfpacht. Deze betalingen heten ook wel canon of erfpachtcanon. Vaak wordt de erfpachtcanon betaald aan de gemeente. Dit gebeurt als de gemeente eigenaar is van de grond en voor het gebruik van de grond een jaarlijkse vergoeding vraagt. Deze vergoeding is aftrekbaar.

Renteaftrek maximaal 30
jaar

Beperking renteaftrek geldlening eigen woning

Voor leningen die na 1 januari 2001 zijn afgesloten, geldt dat de hypotheekrenteaftrek is beperkt tot een periode van 30 jaar. Als de geldlening na 30 jaar niet is afgelost, vervalt de renteaftrek. De geldlening gaat dan over naar box 3.

Let op

Voor bestaande geldleningen gaat de periode van 30 jaar in op 1 januari 2001, dus niet op het moment waarop de lening is afgesloten.

Voorbeeld

Edgar heeft op 1 februari 2001 een hypothecaire lening afgesloten van € 100.000. De rente bedraagt 6% per jaar en wordt per maand betaald, op de 15^e van iedere maand. De lening heeft een looptijd van 40 jaar. Edgar heeft het hele bedrag gebruikt voor de aankoop van een eigen woning. Tot en met januari 2031 mag Edgar de hypotheekrente aftrekken. De aftrekbare rente bedraagt € 6.000 per jaar.

Opdracht 5.2

- Welk bedrag aan hypotheekrente mag Edgar aftrekken over 2001?
- Welk bedrag aan hypotheekrente mag Edgar aftrekken over 2031?

Opdracht 5.3

Tom woont in een eigen woning met een WOZ-waarde van € 175.000. Hij heeft de woning op 1 mei 2001 gekocht voor € 200.000. De woning

is gefinancierd met een hypotheekschuld van € 150.000 met een rente van 7% per jaar. De rente moet maandelijks op de eerste van de maand worden betaald. Tom heeft ook een kapitaalverzekering eigen woning afgesloten. Na 20 jaar, of bij eerder overlijden van Tom, keert deze verzekering een bedrag uit van € 100.000. Hiervoor betaalt Tom maandelijks een premie van € 200. De woning staat op erfpachtgrond. Tom betaalt aan de gemeente aan erfpachtcanon elk maand € 100. Hoe hoog is het belastbaar inkomen uit eigen woning van Tom in 2001?

Zelftoets**Vraag 1**

Pieter stopt op zestigjarige leeftijd met werken. Hij vervult een oude wens: hij verkoopt zijn woning en koopt van de opbrengst een luxe kajuitjacht. Hij vaart hiermee door Nederland. Het komt wel eens voor dat hij enkele maanden in dezelfde jachthaven blijft liggen.

Kan dit jacht gelden als een eigen woning?

- a. Ja, want Pieter verblijft er permanent.
- b. Ja, maar alleen voor de periode dat het jacht in een haven ligt.
- c. Nee, want er wordt mee rondgetrokken.
- d. Nee, want er is geen sprake van een onroerende zaak.

Vraag 2

Sacha heeft op 20 december 1998 een geldlening van € 30.000 bij haar vader afgesloten. Zij heeft hiermee een grote verbouwing in haar eigen woning betaald. Zij betaalt aan haar vader 4% rente per jaar.

Kan Sacha rente aftrekken in box 1? Zo ja, tot welk tijdstip?

- a. Ja, tot 20 december 2028.
- b. Ja, tot 1 januari 2031.
- c. Nee, want er is geen sprake van een hypothecaire lening.
- d. Nee, want er is geen sprake van een lening die is gebruikt voor aankoop van een eigen woning.

Vraag 3

Welke van de onderstaande stellingen is juist?

- a. De uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning moet worden gebruikt om de schuld voor de eigen woning af te lossen.
- b. De uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning is niet belast als aan de voorwaarden wordt voldaan.
- c. Een kapitaalverzekering eigen woning moet een looptijd hebben van minimaal 15 jaar.
- d. Een kapitaalverzekering eigen woning geeft recht op maandelijkse uitkeringen.

Terugkoppeling

Uitwerking opdrachten

Opdracht 5.1

Jolanda heeft 18 jaar premie betaald. Als zij aan alle voorwaarden voldoet dan heeft zij recht op een vrijstelling van € 28.500.

Opdracht 5.2

- a. In 2001 heeft Edgar 11 maanden hypotheekrente betaald. Hij mag dus aftrekken: $11/12 \times € 6.000 = € 5.500$.
- b. Over 2031 heeft Edgar slechts over één maand (januari) recht op aftrek van hypotheekrente. Dan is immers de termijn van 30 jaar verstreken. De renteaftrek is $1/12 \times € 6.000 = € 500$. Vervolgens gaat de geldlening over naar box 3.

Opdracht 5.3

Het eigenwoningforfait is 0,80% van de WOZ-waarde van € 150.000 = € 1.200. Dat Tom de woning voor een hoger bedrag heeft gekocht, is niet van belang. Omdat Tom in 2001 maar 8 maanden een eigen woning heeft, geldt het eigenwoningforfait ook voor 8 maanden. Het voordeel uit eigen woning wordt daardoor: $8/12 \times € 1.200 = € 800$.

Aan hypotheekrente betaalt Tom maandelijks € 875, in 2001 totaal € 7.000. De premie voor de kapitaalverzekering eigen woning is niet aftrekbaar.

Wel aftrekbaar is de erfpachtcanon betaald aan de gemeente. In totaal is dat een bedrag van: € 800.

Het belastbaar inkomen uit eigen woning van Tom wordt als volgt berekend:

Eigenwoningforfait	€ 800 +
Rente	€ 7.000 -
Erfpachtcanon	<u>€ 800 -</u>
	€ 7.000

Antwoorden zelftoets**Vraag 1**

Het juiste antwoord is c.

Een schip waarmee wordt rondgetrokken geldt niet als eigen woning. Het schip moet een vaste ligplaats hebben. Dat is hier niet het geval, omdat Pieter ermee rondvaart.

Vraag 2

Het juiste antwoord is b.

De geldlening is afgesloten om een verbouwing aan de eigen woning te financieren. De rente is daarom aftrekbaar. Er hoeft geen sprake te zijn van een hypothecaire geldlening. De renteaftrek geldt voor een periode van maximaal dertig jaar. Maar voor geldleningen die zijn afgesloten vóór 1 januari 2001 gaat de termijn van 30 jaar lopen op 1 januari 2001. Dat is hier het geval; de rente is dus aftrekbaar tot 1 januari 2031.

Vraag 3

Het juiste antwoord is a.

Antwoord b is onjuist, omdat er wel belastingheffing plaats vindt als een kapitaaluitkering boven de vrijstelling uitkomt. Daarnaast is er nooit meer vrijgesteld dan het bedrag van de hypotheekschuld.

Antwoord c is onjuist, omdat een kapitaalverzekering eigen woning ook tot uitkering kan komen als de verzekerde eerder overlijdt.

Antwoord d is onjuist, omdat een kapitaalverzekering eigen woning recht geeft op een eenmalige uitkering.

Periodieke uitkeringen

Inleiding

Het zijn veelgehoorde opmerkingen: "Er lag weer zo'n foldertje over een nieuw lijfrenteproduct in de bus: eerder stoppen met werken, toch een goed inkomen en de fiscus betaalt mee. Dat lijkt me wel wat." "Ik betaal me scheel aan alimentatie voor mijn kinderen en nu beweert mijn ex dat dat niet aftrekbaar is!" Deze opmerkingen gaan over periodieke uitkeringen en lijfrenten. In deze leereenheid leest u hier meer over.

Leerdoelen

Na bestudering van deze leereenheid weet u in hoofdlijnen:

- wat in de praktijk de meest voorkomende periodieke uitkeringen zijn;
- wanneer en hoe periodieke uitkeringen aftrekbaar zijn.

Inhoudsopgave

- 6.1 Periodieke uitkeringen
- 6.2 Lijfrentepremies
- 6.3 Zelftoetsvragen
- 6.4 Terugkoppeling

Periodieke uitkeringen

Periodieke uitkeringen zijn in principe belast als inkomen uit werk en woning (box 1). Maar er zijn verschillende uitzonderingen en speciale bepalingen. Voordat we daaraan toekomen moeten we eerst weten wat de belangrijkste kenmerken van een periodieke uitkering zijn.

Wat is een periodieke uitkering?

Begrip periodieke uitkering

Een periodieke uitkering is een uitkering die bedoeld is als onderdeel van een reeks uitkeringen. Een eenmalige uitkering is dus geen periodieke uitkering. Wel kan het zijn dat de reeks door omstandigheden al na één uitkering stopt. In dat geval geldt de uitkering toch als periodieke uitkering.

Voorbeeld

Bij echtscheiding komen de ex-echtgenoten overeen dat de vrouw aan de man maandelijks een bedrag aan alimentatie zal betalen. Na de eerste betaling overlijdt de vrouw, waardoor de uitkeringen stoppen. Er is nu toch sprake van een periodieke uitkering.

Van belang is nog dat de totale omvang van de periodieke uitkering niet van te voren mag vaststaan. Het mag dus niet gaan om uitbetaling van een vast bedrag in termijnen.

Wat zijn de meest voorkomende periodieke uitkeringen?

Verschijningsvormen

In de praktijk krijgt u vooral te maken met de volgende periodieke uitkeringen:

- Publiekrechtelijke uitkeringen
Dit zijn uitkeringen van de overheid of een door de overheid ingeschakelde instantie. Voorbeelden zijn: studiebeurzen, sociale verzekeringsuitkeringen, subsidies.
- Familierechtelijke uitkeringen
Hier gaat het om in het familierecht geregelde uitkeringen die bijdragen in het levensonderhoud van verwanten. De meest voorkomende familierechtelijke uitkering is de alimentatie na echtscheiding.
- Lijfrenten
Lijfrenten zijn een aanvulling op het inkomen, dat iemand vaak op latere leeftijd ontvangt. Ze worden bijvoorbeeld gebruikt om een laag pensioen aan te vullen of eerder met werken te stoppen. Er bestaan verschillende soorten lijfrente en de hoogte van de bedragen loopt sterk uiteen.

Opdracht 6.1

Wim ontvangt van de gemeente Zierikzee een subsidie voor de aanleg van een zwembad in zijn achtertuin. De subsidie bedraagt € 25.000, uit te betalen in vier jaarlijkse termijnen van € 6.250. Is hier sprake van een periodieke uitkering?

Wanneer zijn periodieke uitkeringen belast?

Zoals gezegd zijn periodieke uitkeringen een aparte inkomensbron in box 1. Maar er zijn ook periodieke uitkeringen die onder een andere inkomensbron vallen. We bespreken de meest voorkomende periodieke uitkeringen op hoofdlijnen.

Inhouding van loonbelasting	Publiekrechtelijke uitkeringen Een groot aantal publiekrechtelijke uitkeringen valt om praktische redenen onder de loonbelasting. De uitkerende instantie houdt dan op de uitkeringen loonheffing in. Het gaat hier vooral om uitkeringen in de sfeer van de sociale zekerheid, zoals AOW, Anw, WAO en ABW.
Defiscalisering	Daarnaast zijn veel publiekrechtelijke uitkeringen vrijgesteld van belastingheffing. Dan is sprake van defiscalisering. Voorbeelden zijn de uitkeringen AWBZ, AKW, de bijzondere bijstandsuitkeringen, de individuele huursubsidie en de studiebeurzen op basis van de Wet Studiefinanciering.
Alimentatie echtgenoot	Familierechtelijke uitkeringen Alimentatieuitkeringen aan de ex-echtgenoot tellen bij de ontvangende partij mee als periodieke uitkering in box 1. Het gaat dan om uitkeringen die gebaseerd zijn op het familierecht. De voor de praktijk zeker zo belangrijke tegenhanger is dat de betalende partij deze uitkeringen mag aftrekken (als zogeheten persoonsgebonden aftrekpost).
Alimentatie kinderen	Alimentatie die een belastingplichtige ontvangt voor het levensonderhoud van de kinderen die bij de ex-echtgenoot wonen, is onbelast. Daar staat tegenover dat de betalende partij dergelijke uitkeringen niet mag aftrekken.
Premie afgetrokken, uitkeringen belast	Lijfrenten Lijfrenteuitkeringen zijn alleen in box 1 belast als de belastingplichtige de betaalde premies heeft afgetrokken (als zogeheten uitgaven voor inkomensvoorzieningen). Dat betekent dat alleen bepaalde soorten lijfrente die bovendien aan diverse voorwaarden voldoen in box 1 vallen. Voldoet de lijfrente niet aan de voorwaarden voor premieaftrek, dan is de uitkering niet belast in box 1. De waarde van de polis valt dan in box 3. Kort samengevat: Is de premie afgetrokken, dan is de uitkering belast in box 1. Is de premie niet afgetrokken, dan is de uitkering onbelast, maar is de polis belast in box 3. Bij de behandeling van de lijfrentepremieaftrek komen we nog terug op de voorwaarden die voor lijfrenten gelden.

Opdracht 6.2

Ans en Bart gaan na zeven jaar huwelijk uit elkaar. Bart verplicht zich om elke maand € 1.000 alimentatie te betalen, waarvan € 600 voor Ans en € 400 voor hun dochter Mieke, die bij Ans blijft wonen.
Hoe verloopt de belastingheffing?

Lijfrentepremies

Een van de aantrekkelijkste aspecten van lijfrenten is de aftrekbaarheid van de premies. Maar bij lang niet alles wat banken en verzekeringsmaatschappijen als lijfrente presenteren, hoort een aftrekbare premie. Als de premie aftrekbaar is, gelden daarbij bovendien strakke grenzen.

In dit onderdeel behandelen we eerst het begrip lijfrente. Daarna bekijken we de aftrekbaarheid van de premies.

Afhankelijk van het leven	Wat is een lijfrente? Een lijfrente is een periodieke uitkering waarvan de uitkeringen alleen bij leven worden gedaan. Dat wil zeggen dat de uitkeringen uiterlijk eindigen bij iemands overlijden. De lijfrentepremie is onder bepaalde voorwaarden aftrekbaar. We behandelen hier alleen de twee belangrijkste voorwaarden. De hoogte van de aftrek verschilt per soort lijfrente.
	Voorbeeld Steven sluit een levensverzekering af die voorziet in levenslange uitkeringen aan zijn huishoudster Nanda. De uitkeringen beginnen pas te lopen als Steven 65 jaar is. Hier is sprake van een lijfrente, omdat de uitkeringen alleen worden gedaan zolang Nanda leeft.
Voorwaarden voor premieaftrek	Wanneer is een lijfrente in box 1 belast? Lijfrenteutkeringen zijn alleen in box 1 belast als de belastingplichtige de premies heeft afgetrokken. De premies zijn alleen aftrekbaar als de lijfrente aan een aantal voorwaarden voldoet. De belangrijkste voorwaarden zijn:
Pensioentekort	- De lijfrente is afgesloten om een tekort aan opgebouwde oudedagsvoorzieningen te compenseren (een pensioentekort). Aan die voorwaarde voldoen de (tijdelijke) oudedagslijfrente, de nabestaandenlijfrente en de overbruggingslijfrente;
Toegelaten aanbieders	- De lijfrente is afgesloten bij een zogenaamde toegelaten aanbieder. Dat zijn met name professionele banken en verzekeringsmaatschappijen.
	Op de voorwaarden voor aftrek van lijfrentepremies gaan we verder in in deel 3.
Basisruimte	Welke premiebedragen zijn aftrekbaar? Als de lijfrente aan de voorwaarden voldoet, zijn de premies niet onbeperkt aftrekbaar. Er geldt een maximum van € 1.036 (of f 2.283) per persoon. Dit bedrag wordt de basisruimte genoemd.
Jaarruimte en reserveringsruimte	Iemand met een pensioentekort heeft aan de basisruimte soms niet genoeg. Daarom bestaat de mogelijkheid om een hoger bedrag aan lijfrentepremies af te trekken, de zogeheten jaarruimte. Die jaarruimte wordt bepaald door te berekenen hoeveel extra premieaftrek iemand nodig heeft om een redelijk pensioen op te kunnen bouwen. Deze extra aftrek geldt dus pas als iemand een pensioentekort heeft.
	Heeft iemand een aantal jaren een pensioentekort zonder dat hij de jaarruimte heeft benut? Dan kan hij die aftrek alsnog "inhalen" in de vorm van de zogeheten reserveringsruimte. In deel 3 gaan we daar verder op in.
	Opdracht 6.3 Piet is tijdens zijn loopbaan vaak van baan gewisseld, waardoor hij nauwelijks pensioenaanspraken heeft opgebouwd. Hij koopt daarom bij herbergier Nelemans een oudedagslijfrente, waarvoor hij een maandelijkse premie van € 100 betaalt. Mag hij de premie aftrekken?
Sanctie bij afkoop	Misbruik wordt gestraft Het is niet de bedoeling dat iemand halverwege de looptijd de lijfrentepolis afkoopt, bijvoorbeeld omdat hij de afkoopsom goed kan gebruiken. In zo'n geval wordt de premieaftrek ongedaan gemaakt door onder andere de

afgetrokken premies alsnog te belasten (als negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen).

Geen overgangsrecht voor premies

Overgangsrecht

Tot 2001 was een veel hoger bedrag aan lijfrentepremies als "basisaftrek" aftrekbaar dan nu: ruim € 2.800 (*of f 6.000*) per persoon. Voor belastingplichtigen waarvan een oude lijfrentepolis tegen ongewijzigde premie doorloopt, kan dit vervelend uitpakken. Ook voor bestaande polissen geldt de nieuwe basisruimte van maximaal € 1.036 (*of f 2.283*).

Zelftoets**Vraag 1**

Weduwnaar Peter ontvangt maandelijks zijn AOW-uitkering en daarnaast een bedrag aan individuele huursubsidie. Welke van de volgende stellingen is juist?

- a. Beide uitkeringen zijn in box 1 belast in de categorie periodieke uitkeringen;
- b. De AOW is belast als loon uit vroegere dienstbetrekking, de huursubsidie is onbelast;
- c. Beide uitkeringen zijn gedefiscaliseerd en daarom onbelast;
- d. De AOW is belast als periodieke uitkering, de huursubsidie valt om praktische redenen onder de loonbelasting.

Vraag 2

Maarten heeft een riant salaris en een uitstekende pensioenvoorziening. Hij heeft in het verleden een lijfrentepolis afgesloten, zodat hij er na zijn pensionering niet op achteruit gaat. Het betreft een oudedagslijfrente die hij heeft afgesloten bij een erkende verzekeraar. De premie bedraagt al jaren € 5.000. Welk bedrag mag Maarten als lijfrentepremie aftrekken in 2001?

- a. € 0, er mag alleen nog premie worden afgetrokken als iemand een pensioentekort heeft.
- b. € 1.036
- c. € 2.800
- d. € 5.000

Terugkoppeling

Opdrachten

Opdracht 6.1

Nee. De totale omvang van de subsidie staat al van te voren vast. Hier is sprake van uitkering van een vast bedrag in termijnen.

Opdracht 6.2

De € 600 alimentatie voor Ans is bij haar belast als familierechtelijke periodieke uitkering (en bij Bart aftrekbaar). De € 400 alimentatie voor Mieke is niet belast (en niet aftrekbaar).

Opdracht 6.3

Nee. De lijfrente is niet afgesloten bij een toegelaten aanbieder.

Zelftoets**Vraag 1**

Het juiste antwoord is b.

De AOW is een publiekrechtelijke uitkering die om praktische redenen onder de loonbelasting is gebracht. De individuele huursubsidie is een gedefiscaliseerde publiekrechtelijke uitkering.

Vraag 2

Het juiste antwoord is b.

Maarten heeft beslist geen pensioentekort, zodat hij alleen maar de basisruimte van € 1.036 mag aftrekken; de jaarruimte is dan niet van toepassing. Vóór 2001 was in elk geval € 2.800 aftrekbaar, nu is dat nu niet meer zo. Er is geen overgangsrecht voor de premieaftrek.

Antwoord a is fout want het is nog steeds mogelijk een bedrag van € 1.036 af te trekken zonder pensioentekort.

Antwoord c is onjuist. Dit bedrag was onder de oude belastingregeling aftrekbaar zonder dat er sprake was van een pensioentekort.

Antwoord d is onjuist. De betaalde premie is niet aftrekbaar omdat Maarten geen pensioentekort heeft. Ook onder de oude belastingregeling was dit bedrag voor Maarten waarschijnlijk niet helemaal aftrekbaar.

Overgangsrecht ontvangen rente

Inleiding

De vermogensrendementsheffing in box 3 heeft onbedoelde gevolgen voor lopende termijnen van renten, huren en pachten. Om dit te voorkomen is er overgangsrecht. Dit overgangsrecht regelt een aantal situaties waarin anders een lek in de belastingheffing zou ontstaan van op 1 januari 2001 nog doorlopende tijdvakken van huren, pachten en renten (lopende termijnen). De aangroei van de rente tot en met 31 december 2000 zou dan helemaal niet belast worden.

Ook voor uitgestelde termijnen geldt overgangsrecht. Dit is het geval als het tijdvak voor 1 januari 2001 is geëindigd, maar het voordeel pas na 1 januari 2001 wordt ontvangen. Een derde categorie waarvoor overgangsrecht geldt: de nog niet lopende termijnen, behandelen we pas in deel 3.

Leerdoel

Na bestudering van deze leereenheid kunt u de meest voorkomende situaties herkennen waarin overgangsrecht over box 3 (inkomen uit sparen en beleggen) geldt.

Inhoudsopgave

- 7.1 Lopende termijnen
- 7.2 Uitgestelde termijnen
- 7.3 Rentevrijstelling
- 7.4 Betaalde rente
- 7.5 Zelftoets
- 7.6 Terugkoppeling

Lopende termijnen

Door het overgangsrecht blijven de tijdvakken (termijnen), die op 31 december 2000 lopen en in het nieuwe belastingstelsel onder de vermogensrendementsheffing (box 3) vallen, ook na 1 januari 2001 belast volgens de oude regels. Het gaat dan alleen om dat gedeelte van de rente dat tot en met 31 december 2000 is gerijpt. Deze zogenoemde gerijpte rente valt dan in 2001 in box 1 onder inkomen uit werk en woning.

Voorbeeld

Joop heeft aan Hans € 50.000 geleend tegen een rentepercentage van 6%. De rente is achteraf verschuldigd en wel op 1 juni 2001. Tot en met 31 december 2000 is gerijpt $7/12 \times 6\%$ van € 50.000 = € 1.750.

Uitgestelde termijnen

Uitgestelde termijnen zijn huren, pachten en renten die voor 1 januari 2001 zijn geëindigd, maar die nog niet zijn ontvangen. Eigenlijk zouden deze inkomsten pas na 1 januari 2001 worden belast. Dankzij het overgangsrecht blijft dit mogelijk. De inkomsten zijn hierdoor op het moment van ontvangst progressief belast in box 1, inkomen uit werk en woning.

Rentevrijstelling

Voor de gerijpte renten gelden dus nog de regels van het oude belastingstelsel. Daarom mag ook de rentevrijstelling nog één jaar worden gehanteerd. Dit geldt alleen voor in 2001 ontvangen renten. Als een belastingplichtige de rente in 2002 ontvangt (bijvoorbeeld bij een spaarbrief), dan is de rente wel belast in box 1 en is er geen rentevrijstelling. De rentevrijstelling geldt uitsluitend voor de rente die in 2001 wordt ontvangen en die betrekking heeft op de periode voor 1 januari 2001. Partners mogen bij de aangifte het saldo naar keuze onderling verdelen.

Voorbeeld

Joop is ongehuwd. Hij heeft aan Hans € 50.000 geleend tegen een rentepercentage van 6%. De rente is achteraf verschuldigd en wel op 1 juli 2001. Tot en met 31 december 2000 is gerijpt $6/12 \times 6\%$ van € 50.000 = € 1.500. Door het overgangsrecht moet Joop in 2001 € 1.500 aangeven. Hierop mag hij de rentevrijstelling van € 454 in mindering brengen; per saldo telt € 1.046 mee in het inkomen uit werk en woning (box 1).

Betaalde rente

Voor betaalde rente geldt geen overgangsrecht. In het vorige voorbeeld kan Hans de betaalde rente, van € 1.500 over de periode 1 juli tot en met 31 december 2000, dus niet ten laste van het inkomen in box 1 brengen. Hij mag de schuld van € 50.000 wel in mindering brengen op zijn positieve vermogensbestanddelen in box 3.

Zelftoets

Gerard en Brigitte zijn gehuwd. Ze hebben ieder een eigen spaarrekening. Gerard ontvangt de rente ieder jaar achteraf op 1 juli. Op 1 juli 2001 ontvangt hij € 2.500 aan rente.

Brigitte ontvangt de rente ieder jaar achteraf op 1 april. Op 1 april 2001 ontvangt zij € 1.200 aan rente.

Hoe groot is het bedrag dat Gerard en Brigitte volgens het overgangsrecht in Box 1 moeten aangeven.

- a. Gerard € 796 in box 1 en Brigitte € 446 in box 1;
- b. Totaal € 1.696; Gerard en Brigitte zijn vrij in onderlinge verdeling in box 1;
- c. Totaal € 1.242; Gerard en Brigitte zijn vrij in onderlinge verdeling in box 1;
- d. Gerard € 1.250 in box 1 en Brigitte € 900 in box 1.

Terugkoppeling

Antwoord zelftoets

Het juiste antwoord is c.

Gerard ontvangt € 2.500 aan rente. Over de periode 1 juli 2000 tot 1 januari 2001 is het bedrag dan
€ 1.250.

Brigitte ontvangt € 1.200 aan rente. Over de periode 1 april 2000 tot 1 januari 2001 is het bedrag dan
€ 900.

Totaal ontvangen zij € 2.150 aan rente. Zij hebben recht op een rentevrijstelling van € 908. De totaal aan te geven rente is: € 2.150 - € 908 = € 1.242. Gerard en Brigitte zijn vrij in de verdeling die ze willen toepassen, zolang ze in totaal € 1.242 aangeven.

Persoonsgebonden aftrek

Inleiding

Iedereen kent wel iemand die gescheiden is en alimentatie moet betalen. Of misschien wel iemand die een kindje heeft geadopteerd. En hoe zit het met de kosten van die studie die u eindelijk bent gaan volgen? Of met die ziektekosten die de verzekeraar maar gedeeltelijk heeft vergoed? Bestaat er eigenlijk een mogelijkheid om dergelijke kosten voor de belasting af te trekken? En zo ja, hoe werkt dat dan?

Alle bovengenoemde kosten zijn inderdaad onder voorwaarden aftrekbaar. In veel gevallen moeten de kosten worden verminderd met een drempelbedrag. De kosten zijn aftrekbaar onder de verzamelnaam: "persoonsgebonden aftrek". Vaak hebben de kosten te maken met de persoonlijke omstandigheden van de belastingplichtige.

Leerdoelen

Na bestudering van deze leereenheid kunt u in eigen woorden aangeven:

- wat persoonsgebonden aftrekposten zijn;
- welke uitgaven tot de persoonsgebonden aftrekposten worden gerekend;
- wanneer persoonsgebonden aftrekposten kunnen worden afgetrokken.

Inhoudsopgave

- 8.1 Wat is de persoonsgebonden aftrek?
- 8.2 Buitengewone uitgaven
- 8.3 Onderhoudsverplichtingen
- 8.4 Verliezen op beleggingen in durfkapitaal
- 8.5 Uitgaven voor levensonderhoud van kinderen
- 8.6 Weekenduitgaven voor gehandicapte kinderen
- 8.7 Scholingsuitgaven
- 8.8 Uitgaven voor monumentenpanden
- 8.9 Giften
- 8.10 Negatieve persoonsgebonden aftrek
- 8.11 Zelftoets
- 8.12 Terugkoppeling

Wat is de persoonsgebonden aftrek?

Welke uitgaven vallen onder de persoonsgebonden aftrek?

De volgende kosten vallen onder de persoonsgebonden aftrek:

- verplichte uitgaven om te voorzien in het (levens)onderhoud van bepaalde personen;
- verliezen op beleggingen in durfkapitaal;
- uitgaven voor levensonderhoud van kinderen;
- kosten voor ziekte, ouderdom, overlijden e.d.;
- uitgaven voor weekendbezoek van gehandicapte kinderen;
- kosten voor een studie of opleiding;
- kosten voor monumentenpanden;
- giften.

Wanneer zijn uitgaven aftrekbaar?

De uitgaven zijn aftrekbaar in het jaar waarin de belastingplichtige ze heeft gedaan. Het bedrag dat iemand mag aftrekken, is afhankelijk van de situatie. Voor sommige kosten gelden vaste aftrekbedragen, dit zijn de zogenoemde forfaits. Op andere kosten moet eerst een percentage van het verzamelinkomen in mindering worden gebracht: de drempel. Voor bepaalde kosten geldt een maximumbedrag dat iemand mag aftrekken.

In welke box wordt de persoonsgebonden aftrek verrekend?

Het totaalbedrag van alle kosten die onder de persoonsgebonden aftrek vallen, wordt verrekend met de inkomsten in box 1. De inkomsten uit werk en woning worden verminderd met de persoonsgebonden aftrek. Als er nog een bedrag aan kosten overblijft, wordt dat verrekend in box 3, sparen en beleggen. Als er dan nog een bedrag overblijft, dan wordt dat verrekend in box 2, aanmerkelijk belang. Kan de aftrek nog steeds niet helemaal worden verrekend, dan mag de belastingplichtige het resterende bedrag aftrekken bij zijn aangifte over het volgende jaar.

Partners kunnen aftrekposten verdelen

Partners kunnen kiezen wie welk deel van de persoonsgebonden aftrek in mindering brengt op het inkomen. Het maakt niet uit welke partner de kosten daadwerkelijk heeft gemaakt. Partners kunnen dus voor iedere willekeurige verdeling kiezen, zolang ze in totaal niet meer dan 100% van de kosten aftrekken.

U heeft nu een overzicht van de basisregels van de persoonsgebonden aftrek. In de volgende onderdelen gaan we verder in op de verschillende soorten aftrekposten.

Buitengewone uitgaven

Wat zijn buitengewone uitgaven?

Een sterfgeval, (chronische) ziekte, ouderdom, adoptie of arbeidsongeschiktheid kan hoge kosten met zich meebrengen die niet (geheel) worden vergoed. Die kosten verminderen noodgedwongen het besteedbaar inkomen van mensen. Om deze mensen tegemoet te komen, is er een speciale aftrekpost voor dit soort kosten, de zogenoemde buitengewone uitgaven.

Welke uitgaven zijn aftrekbaar als buitengewone uitgaven?

Dit zijn de kosten voor:

- ziekte, invaliditeit en bevalling;
- overlijden;
- arbeidsongeschiktheid/chronische ziekte;
- ouderdom;
- chronische ziekte van kinderen;
- adoptie.

Deze kosten zijn aftrekbaar in het jaar van betaling en alleen als er geen vergoeding tegenover staat.

Bij een belastingplichtige komen voor de volgende personen de volgende kosten in aanmerking voor aftrek:

Wie	Welke kosten
.....	
belastingplichtige zelf	(chronische) ziekte, invaliditeit, bevalling, overlijden, arbeidsongeschiktheid, ouderdom, adoptie
zijn partner	ziekte, invaliditeit, bevalling, overlijden, adoptie
zijn kinderen jonger dan 27	(chronische) ziekte, invaliditeit, bevalling, overlijden

Berekening van het aftrekbare bedrag aan buitengewone uitgaven

Het aftrekbare bedrag aan buitengewone uitgaven wordt als volgt berekend: Stel voor iedere categorie kosten die onder de buitengewone uitgaven vallen, vast wat het aftrekbare bedrag is. Voor bepaalde kosten zoals arbeidsongeschiktheid, chronische ziekte en ouderdom geldt een vast aftrekbedrag. Tel de aftrekbedragen bij elkaar op en verminder het totaal met het drempelbedrag. Dit drempelbedrag is afhankelijk is van het verzamelinkomen (van beide partners).

Onderhoudsverplichtingen

Wat zijn onderhoudsverplichtingen?

Als mensen gescheiden zijn, gebeurt het vaak dat de ene partij geheel of gedeeltelijk moet voorzien in het levensonderhoud van de andere partij. Er is dan sprake van een onderhoudsverplichting in de vorm van alimentatie. Betalingen voor kinderen vallen hier overigens niet onder.

Alimentatie is de meest voorkomende onderhoudsverplichting. Er zijn er echter meer. Voor alle onderhoudsverplichtingen geldt dat die eventueel via de rechter afdwingbaar zijn.

Iemand die betaalt voor het levensonderhoud van een ander, mag die kosten aftrekken. Deze betalingen vallen onder de aftrekpost onderhoudsverplichtingen. Degene die wordt onderhouden, moet de ontvangen betaling opgeven als inkomsten en betaalt daarover belasting.

Zijn alle onderhoudsverplichtingen aftrekbaar?

Niet alle onderhoudsverplichtingen zijn aftrekbaar. Welke kosten wel aftrekbaar zijn, leest u in deel 3.

Verliezen op beleggingen in durfkapitaal

Wat zijn beleggingen in durfkapitaal?

De overheid heeft een regeling ingesteld om particulieren te stimuleren geld te lenen aan startende ondernemers. De regeling heet "beleggingen in durfkapitaal", en is ook wel bekend onder de naam "Agaathregeling". Met beleggingen in durfkapitaal worden geldleningen aan startende ondernemers bedoeld.

Voorwaarden lening

Er is sprake van beleggingen in durfkapitaal als er aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- het geld wordt geleend aan een startende ondernemer;
- degene die het geld uitleent, mag geen partner/echtgenoot of compagnon zijn van de startende ondernemer;
- de lening moet minimaal € 2.269 (*of f 5.000*) bedragen en het rentepercentage dat is afgesproken mag niet hoger zijn dan de wettelijke rente;
- er wordt een overeenkomst opgemaakt die aan bepaalde eisen voldoet, deze wordt ondertekend en geregistreerd.

Voorwaarden aftrek

Iemand kan beleggingen in durfkapitaal aftrekken als hij een (deel van de) lening kwijtscheldt en dat kwijtgescholden bedrag kan niet meer worden terugbetaald. Verder gelden de volgende voorwaarden:

- de aftrek vindt plaats binnen acht jaar na het verstrekken van de lening;
- de inspecteur onder wiens bevoegdheid de ondernemer valt, vermeldt op een beschikking het bedrag dat is kwijtgescholden en dat niet kan worden terugbetaald;
- de geldschietster kan maximaal € 46.984 (*of f 103.539*) aftrekken.

Uitgaven voor levensonderhoud van kinderen

Wat zijn uitgaven voor levensonderhoud van kinderen?

Uitgaven voor levensonderhoud van kinderen zijn uitgaven die een ouder doet om in het levensonderhoud van zijn kind te voorzien. Uitgaven voor ziekte, invaliditeit en bevalling vallen onder de aftrekpost buitengewone uitgaven.

In het nieuwe belastingstelsel geldt deze aftrekpost alleen voor uitgaven voor kinderen. In de jaren vóór 2001 waren ook uitgaven voor het onderhoud van andere verwanten aftrekbaar.

Wat zijn de voorwaarden voor deze aftrekpost?

De aftrekpost geldt alleen voor het onderhoud van kinderen die jonger zijn dan 30 jaar. Kinderen zijn niet alleen eigen kinderen, maar ook pleegkinderen. Dit zijn kinderen die de belastingplichtige opvoedt en onderhoudt als een eigen kind.

Om in aanmerking te komen voor aftrek, moet iemand minimaal € 359 (*of f 791*) per kwartaal bijdragen aan het levensonderhoud van het kind. Er bestaat geen recht op aftrek als de belastingplichtige of zijn kind recht heeft op een bijdrage in het levensonderhoud uit een wettelijke regeling. Denk hierbij aan kinderbijslag of studiefinanciering. Meer hierover leest u in deel 3.

Berekening van het aftrekbedrag

Voor de aftrek gelden vaste bedragen, dit zijn de forfaitbedragen. De werkelijke uitgaven zijn niet aftrekbaar. De forfaitbedragen gelden per kwartaal. De hoogte van het aftrekbare forfaitbedrag is afhankelijk van:

- de leeftijd van het kind;
- de mate waarin iemand het kind onderhoudt;
- de situatie aan het begin van het kwartaal.

Meer hierover leest u in deel 3.

Opdracht 8.1

Arie is gescheiden en vader van Harold die hij in belangrijke mate onderhoudt. Hij voldoet verder aan alle voorwaarden voor aftrek van uitgaven voor levensonderhoud van kinderen. Harold wordt op 23 juni 2001 30 jaar. Voor hoeveel kwartalen mag Arie in 2001 uitgaven voor levensonderhoud van kinderen aftrekken?

Weekenduitgaven voor gehandicapte kinderen

Voor wie geldt deze aftrekpost?

Dit is een aftrekpost die geldt voor ouders van ernstig gehandicapte kinderen die in een tehuis voor gehandicapten verblijven. Als deze kinderen tijdens weekeinden en vakanties thuis verblijven dan brengt de verzorging van die kinderen vaak extra kosten met zich mee. Ouders van deze kinderen kunnen die extra kosten aftrekken.

Het moet gaan om kinderen die ouder zijn dan 30 jaar. Met kinderen wordt niet alleen bedoeld eigen kinderen, maar ook pleegkinderen. Dit zijn kinderen die de belastingplichtige opvoedt en onderhoudt als een eigen kind.

Welk bedrag is aftrekbaar?

Het is moeilijk om vast te stellen hoe hoog de extra kosten zijn. Daarom gelden er vaste bedragen:

- € 8 (*of f 18*) voor elke dag dat het kind bij de ouders verblijft;
- € 0,16 (*of f 0,35*) per kilometer voor het halen en brengen van het kind met de auto.

Meer hierover leest u in deel 3.

Scholingsuitgaven

Wat zijn scholingsuitgaven en wanneer zijn ze aftrekbaar?

Als iemand een studie of opleiding volgt dan zijn de uitgaven daarvoor aftrekbaar. Voor aftrek gelden de volgende voorwaarden:

- de belastingplichtige gaat studeren om zijn financieel-economische positie te verbeteren;
- de belastingplichtige gaat studeren om kennis en vaardigheden die hij heeft op peil te houden of te verbeteren met het doel inkomen te verwerven of te behouden.

Welke uitgaven zijn niet aftrekbaar?

Als de studie of opleiding voldoet aan de voorwaarden, dan wil dat nog niet zeggen dat alle uitgaven aftrekbaar zijn. Er moet een direct verband zijn met de studie. Zo is lesgeld wel aftrekbaar, maar het lidmaatschap van een studentenvereniging niet.

Iemand die een studie gaat volgen, maakt naast de directie studiekosten ook vaak andere kosten. De volgende kosten zijn niet aftrekbaar:

- kosten van levensonderhoud;
- kosten van een werk- en studeerruimte met inbegrip van de inrichting;
- reis- en verblijfkosten;
- excursies en studiereizen.

Opdracht 8.2

Maarten, eens een verdienstelijk profwielrenner, moet rondkomen van een uitkering. Hij is van plan een fietsenzaak te gaan beginnen samen met zijn oud collega's Jan en Marco. Maarten gaat daarom proberen zijn middenstandsdiploma te behalen. Hij maakt hiervoor de volgende kosten:

- lesgeld	€ 175
- reiskosten om lessen te volgen	€ 75
- abonnement op het vakblad voor fietsenmakers	€ 50
- boekengeld	€ 75
- aanschaf van apparatuur	€ 100
- aanschaf van een nieuwe bureaustoel voor op zijn studeerkamer	€ 350

Welke uitgaven komen in aanmerking voor aftrek van scholingsuitgaven?

Is het hele bedrag aftrekbaar?

Niet het totale bedrag aan uitgaven is aftrekbaar. Alleen het bedrag dat uitkomt boven € 500 (*f* 1.102) mag worden afgetrokken.

Daarnaast geldt er nog een maximum aftrekbedrag van € 15.000 (*f* 33.056). Hierop zijn twee uitzonderingen. Meer hierover leest u in deel 3.

Wie mag de uitgaven aftrekken?

Degene die de opleiding of studie volgt, mag de uitgaven aftrekken, ook als zijn fiscale partner (een deel van) de kosten betaalt.

Op het moment dat een belastingplichtige weet welke scholingsuitgaven hij mag aftrekken, kan hij samen met zijn fiscale partner beslissen of hij de uitgaven voor scholing toch aan zijn fiscale partner toe wil rekenen.

Uitgaven voor monumentenpanden

Wat zijn uitgaven voor monumentenpanden?

Om beschermde monumentenpanden in stand te houden, is voor bepaalde kosten voor deze panden een aftrekmogelijkheid. Monumentenpanden brengen vaak meer onderhoudskosten met zich mee dan andere panden. Voor de aftrek maakt het niet uit of het monumentenpand wel of niet als eigen woning wordt gebruikt. Om voor aftrek van onderhoudskosten in aanmerking te komen, moet het monumentenpand zijn geregistreerd.

Welke uitgaven zijn aftrekbaar?

Uitgaven voor onderhoud van het pand zijn aftrekbaar. Onderhoudskosten zijn kosten die zijn gemaakt om het monumentenpand in redelijke staat van onderhoud te brengen of te houden. Kosten voor verbetering zijn niet aftrekbaar, ook niet als het gaat om het opnieuw aanbrengen van oorspronkelijke elementen die eerder waren verwijderd. Daarnaast mag de aard van het pand niet veranderen. Dit is bijvoorbeeld het geval als een pakhuis geschikt wordt gemaakt als woonhuis. Of het pand een eigen woning is of niet, bepaalt welke uitgaven aftrekbaar zijn.

Bij een eigen woning zijn de kosten, de lasten en de afschrijvingen aftrekbaar. Er geldt wel een drempel van 1,10% van de eigenwoningwaarde met een minimum van € 136 (*of f 300*) en een maximum van € 11.150 (*of f 24.571*). Financieringskosten en periodieke betalingen voor rechten van opstal, erfpacht of beklemming vallen niet onder de uitgaven voor monumentenpanden. Deze kosten zijn al aftrekbaar als kosten eigen woning in box 1.

Bij een monumentenpand dat geen eigen woning is en dus in box 3 valt, zijn de onderhoudskosten min 4% van de waarde in het economisch verkeer van het pand aftrekbaar.

Giften

Giften kunnen onder bepaalde voorwaarden worden afgetrokken. Onder een gift wordt verstaan:

- een bevoordeling uit vrijgevigheid;
- een verplichte bijdrage waar geen tegenprestatie tegenover staat.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen periodieke giften en andere giften.

Wat zijn periodieke giften en wanneer zijn ze aftrekbaar?

Periodieke giften zijn giften in de vorm van periodieke uitkeringen. Deze uitkeringen moeten minimaal vijf jaar lopen en ten minste eenmaal per jaar worden gedaan. De notaris moet deze uitkeringen in een notariële akte van

schenking hebben vastgelegd. De uitkeringen stoppen op het moment dat de belastingplichtige overlijdt.

Niet alle periodieke giften zijn aftrekbaar. Alleen giften aan bepaalde instellingen of verenigingen zijn aftrekbaar. Deze instellingen of verenigingen moeten in principe gevestigd zijn in Nederland.

Wat zijn andere giften en wanneer zijn ze aftrekbaar?

Andere giften zijn niet aan een bepaalde vorm gebonden. De belastingplichtige moet wel schriftelijke bewijsstukken hebben van die giften, bijvoorbeeld rekeningafschriften. Verder zijn de giften alleen aftrekbaar als ze betaald zijn aan bepaalde (Nederlandse) instellingen.

De andere giften zijn aftrekbaar als zij hoger zijn dan een drempelbedrag van 1% van het verzamelinkomen. Verder geldt voor de aftrek een maximum van 10% van het verzamelinkomen.

Als er sprake is van fiscaal partnerschap dan worden de giften van beide partners samengevoegd en vervolgens verdeeld. Dit is ook van invloed op het drempelbedrag en het maximaal aftrekbare bedrag.

Negatieve persoonsgebonden aftrekposten

Wat zijn negatieve persoonsgebonden aftrekposten en wanneer zijn ze belast?

Het kan voorkomen dat iemand een teruggaaf of een nabetaling ontvangt die betrekking heeft op een bedrag dat hij eerder als persoonsgebonden aftrekpost heeft opgegeven. In dat geval wordt deze teruggaaf of nabetaling mogelijk belast. Er is dan sprake van een negatieve persoonsgebonden aftrekpost.

De volgende persoonsgebonden aftrekposten kunnen negatief worden:

- onderhoudsverplichtingen;
- verliezen op Agaathleningen;
- buitengewone uitgaven;
- scholingsuitgaven;
- onderhoudskosten voor monumentenpanden.

De negatieve persoonsgebonden aftrekpost kan nooit hoger zijn dan het bedrag dat de belastingplichtige eerder had afgetrokken. De negatieve persoonsgebonden aftrekpost is belast in box 1.

Ten slotte is er nog een overgangsregeling omdat de persoonsgebonden aftrekposten niet voorkomen in het oude belastingstelsel. Meer hierover leest u in deel 3.

Zelftoets

1. Henk wil ooit zijn eigen zaak beginnen en besluit daarom zijn ondernemersdiploma te halen. Voordat hij aan de studie begint, gaat hij samen met zijn vrouw op vakantie. Tijdens de vakantie laat hij het monumentenpand waarin hij woont schilderen. Na terugkomst van de vakantie geven hij en zijn vrouw een feest ter ere van hun 25-jarig huwelijk. Hun 24-jarige dochter die studeert en geen studiefinanciering meer krijgt, onderhouden zij door iedere maand geld naar haar over te maken. Welke uitgaven vallen onder de persoonsgebonden aftrekposten?
 - a. De studiekosten, de vakantie, het schilderwerk, het feest en het levensonderhoud van de dochter.
 - b. De vakantie, het feest en het levensonderhoud van de dochter.
 - c. De studiekosten en het schilderwerk.
 - d. De studiekosten, het schilderwerk en het levensonderhoud van de dochter.
2. Nadat alle aftrekposten van Henk op een rijtje zijn gezet, komt hij op een totaalbedrag aan aftrek van € 15.000. Zijn inkomen uit werk en woning bedraagt € 5.000, zijn inkomen uit sparen en beleggen € 3.000. Tot welk bedrag kan Henk de aftrek in het betreffende jaar gebruiken?
 - a. € 5.000
 - b. € 7.000
 - c. € 8.000
 - d. € 15.000
3. Henk heeft veel kosten gemaakt voor diverse familieleden. Hij belt met de vraag of hij deze allemaal kan aftrekken. Zijn vrouw is bevallen en als gevolg daarvan heeft hij kosten gemaakt. Behalve de baby hebben Henk en zijn vrouw een dochter van drie die onder behandeling is bij een kinderarts. Tot het huishouden behoren ook nog een broer van Henk met zijn zoon van 28 jaar. De broer van Henk lijdt sinds jaren aan een spierziekte waardoor Henk veel kosten voor zijn broer maakt. Voor zijn neef heeft hij de kosten van een bril betaald. Henk's schoonmoeder woonde ook bij hun in. Helaas is zij in het betreffende jaar overleden. Henk en zijn echtgenote hebben de kosten van de begrafenis op zich genomen. Welke kosten kan Henk aftrekken?
 - a. Geen
 - b. De bevallingskosten, de ziektekosten van zijn dochter, de (chronische) ziektekosten van zijn broer en de overlijdenskosten van zijn schoonmoeder
 - c. De bevallingskosten en de ziektekosten van zijn dochter
 - d. De bevallingskosten, de ziektekosten van zijn dochter, de (chronische) ziektekosten van zijn broer, de bril van zijn neef en de overlijdenskosten van zijn schoonmoeder
4. Henk begint een bloemenzaak en sluit zowel bij zijn oma als bij zijn vrouw een lening af. Zijn echtgenote leent hem € 20.000. Zijn oma leent hem € 1.000. Welk bedrag kan worden opgegeven als aftrekpost belegging in durfkapitaal?

- a. 0
 - b. € 1.000
 - c. € 20.000
 - d. € 21.000
5. De oma van Henk heeft extra geld beschikbaar gekregen en is bereid om dit ook aan Henk te lenen. De lening bedraagt uiteindelijk € 45.000. Na zes jaar draait de bloemenzaak slecht en scheldt oma als voorschot op de erfenis € 10.000 kwijt. Drie jaar later verkoopt Henk noodgedwongen zijn zaak en scheldt oma het restant kwijt omdat hij dit niet kan opbrengen. Welk bedrag is wanneer aftrekbaar voor oma?
- a. 0
 - b. € 45.000 nadat Henk zijn zaak heeft gesloten
 - c. € 10.000 na 6 jaar
 - d. € 35.000 nadat Henk zijn zaak heeft gesloten
6. Paul is sinds enkele jaren gescheiden van zijn vrouw Eva. Zij hebben samen vier kinderen die bij Eva zijn blijven wonen. Paul en Eva hebben afgesproken dat Paul bijdraagt in het onderhoud van de vier kinderen. De kinderen heten Petra (33 jaar), Karel (28 jaar), Katja (16 jaar) en Lotte (11 jaar). Paul betaalt per maand voor Petra € 250, voor Karel € 200, voor Katja € 150 en voor Lotte € 100. Verder ontvangt Karel studiefinanciering en ontvangt Eva voor Katja en Lotte kinderbijslag. Voor wie heeft Paul recht op aftrek voor uitgaven voor levensonderhoud?
- a. Karel
 - b. Petra
 - c. Katja
 - d. Lotte
7. Hans volgt een studie die voldoet aan de voorwaarden voor aftrek van scholingsuitgaven. Hij heeft € 1.500 kosten voor aftrek van de drempel. Hans betaalt zelf € 500. Zijn fiscale partner Truus betaalt ook € 500. De overige € 500 betaalt de vader van Hans. Welke van de onderstaande beweringen is juist?
- I De uitgaven zijn aftrekbaar bij de belastingplichtige die de studie volgt, dus Hans kan voor aftrek van de drempel, € 1.500 aftrekken.
 - II De uitgaven kunnen nooit op het inkomen van Truus in mindering komen, omdat zij de studie niet volgt.
- a I en II zijn juist
 - b I is juist en II is onjuist
 - c I is onjuist en II is juist
 - d I en II zijn onjuist
8. Toine doet een eenmalige gift uit vrijgevigheid aan een Nederlandse vereniging. Is deze gift aftrekbaar en waarom?
- a Ja, want giften aan Nederlandse verenigingen zijn altijd aftrekbaar.
 - b Nee, want andere giften aan een vereniging zijn niet aftrekbaar.
 - c Ja, want het is een eenmalige gift en die zijn niet aan een bepaalde vorm gebonden.

- d Nee, alleen periodieke giften uit vrijgevigheid zijn aftrekbaar.

Terugkoppeling

Uitwerking opdrachten

Opdracht 8.1

Als Harold 30 jaar wordt, vervalt het recht op aftrek. Van belang is de toestand aan het begin van het kwartaal. Aan het begin van het eerste en tweede kwartaal is Harold nog geen 30 jaar, aan het begin van het derde kwartaal wel. Arie heeft daarom in 2001 recht op aftrek van het forfaitbedrag voor de eerste twee kwartalen.

Opdracht 8.2

Lesgeld houdt direct verband met de studie. Als Maarten het lesgeld niet betaalt dan kan hij ook de studie niet volgen. De uitgaven zijn dus aftrekbaar.

Reiskosten kunnen niet worden afgetrokken als studiekosten.

Het abonnement op het vakblad wordt niet beschouwd als directe studiekosten. Deze kosten vallen dan ook niet onder de aftrekpost studiekosten. Het abonnement heeft meer verband met de rijwielhandel die Maarten wil beginnen.

Voor de boeken geldt hetzelfde als voor het lesgeld. Zonder boeken kan Maarten niet studeren. Deze kosten kunnen dus worden afgetrokken.

De aanschaf van apparatuur valt, net als het abonnement, niet onder de directe studiekosten. Maarten heeft hiervoor dus geen recht op aftrek.

Kosten in verband met een studeerruimte kunnen niet worden afgetrokken. Dit geldt ook voor de inrichting, in dit geval de bureaustoel.

Aftrekbaar is dus € 250, namelijk € 175 voor lesgeld en € 75 voor boeken.

Antwoorden zelftoets**Vraag 1**

Antwoord d is juist.

Aftrekbaar zijn de studiekosten, het schilderen van het monumentenpand en de kosten van levensonderhoud van de dochter. De kosten van het feest zijn niet aftrekbaar.

Vraag 2

Antwoord c is juist.

De aftrek is € 15.000. Met het inkomen uit woning en werk kan hij € 5.000 verrekenen. Met het inkomen uit sparen en beleggen € 3.000. Hij kan dus € 8.000 in dit jaar verrekenen. Het restant van € 7.000 kan hij volgend jaar verrekenen.

Vraag 3

Antwoord c is juist.

De bevallingskosten van zijn echtgenote en de ziektekosten van zijn kind jonger dan 27 jaar vallen onder zijn aftrekbare buitengewone uitgaven. Zowel zijn broer als zijn neef en schoonmoeder behoren niet tot de kring van verwanten voor wie hij kosten kan aftrekken.

Vraag 4

Antwoord a is juist.

Niets. Het betreft in beide gevallen geen belegging in durfkapitaal. De lening mag immers niet zijn afgesloten met de partner. En de lening van oma voldoet niet omdat het bedrag te laag is.

Vraag 5

Antwoord a is juist.

Het eerste bedrag dat oma kwijtscheldt, is niet aftrekbaar. Het bedrag moet namelijk oninbaarheid zijn en Henk moet een beschikking hebben van de inspecteur. Als oma het restant kwijtscheldt, is het te laat. Er geldt namelijk een termijn van maximaal acht jaar na het afsluiten van de lening.

Vraag 6

Het juiste antwoord is c.

Paul heeft geen recht op aftrek voor Petra omdat zij ouder is dan 30 jaar.

Karel heeft recht op studiefinanciering. In dat geval heeft Paul geen recht op aftrek.

Paul draagt € 100 per maand bij voor Lotte. Dit is € 300 per kwartaal. Hij moet voor minimaal € 359 per kwartaal bijdragen om voor aftrek in aanmerking te komen. Paul krijgt dus geen aftrek voor het onderhoud van Lotte.

Blijft over Katja. Zij is jonger dan 30 jaar. Paul betaalt voor haar meer dan € 359 ($3 \times 150 = 450$) per kwartaal en onderhoudt haar dus in belangrijke mate. Eva ontvangt weliswaar kinderbijslag voor Katja, maar die krijgen Paul en Katja zelf niet. Paul voldoet dus aan alle voorwaarden voor aftrek van uitgaven voor levensonderhoud van Katja.

Vraag 7

Het juiste antwoord is b.

Bewering I is onjuist. De uitgaven zijn aftrekbaar bij degene die de studie volgt, maar dat zijn alleen de uitgaven van de belastingplichtige en zijn partner. Hans betaalt € 500 en zijn partner Truus ook. De ouders van Hans betalen ook € 500. Die laatste € 500 zijn dus niet aftrekbaar.

Bewering II is ook onjuist. De scholingsuitgaven worden in eerste instantie aan Hans toegerekend omdat hij de studie volgt. Hans en Truus mogen er echter voor kiezen om de scholingsuitgaven van Hans aan Truus toe te rekenen.

Vraag 8

Het juiste antwoord is b.

Een eenmalige gift valt onder de andere giften. Andere giften zijn alleen aftrekbaar als ze voor een bepaalde instelling zijn bestemd. Periodieke giften mogen naast bepaalde instellingen ook aan bepaalde *verenigingen* gericht zijn.

Antwoord a is niet juist omdat giften aan bepaalde voorwaarden moeten voldoen, willen ze aftrekbaar zijn.

Antwoord c is niet juist omdat andere giften weliswaar niet aan een bepaalde vorm gebonden zijn, maar alleen voor een instelling bestemd mogen zijn, dus niet voor een vereniging.

Antwoord d is niet juist omdat de aftrekmogelijkheid niet alleen geldt voor periodieke giften, maar ook voor andere giften.

Berekening belasting

Inleiding

Bij het heffen van de inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen speelt de aanslag een hoofdrol. Bij de berekening van de aanslag moet men rekening houden met vrijstellingen volksverzekeringen, voorheffingen, het voorkomen van dubbele belasting en verrekening van verliezen. Alleen de middelingsregeling is hierop een uitzondering. Middeling wordt toegepast nadat aanslagen definitief vaststaan.

We behandelen de onderwerpen in hoofdlijnen. Aangezien de materie complex is, zult u mensen die bellen al snel moeten doorverwijzen naar een specialist van de eenheid waar de belastingplichtige onder valt.

Leerdoelen

Na het bestuderen van deze leereenheid kunt u de behandelde regelingen herkennen en tot op zekere hoogte toepassen. Ook bent u bekend met de overgangsregeling.

U kunt nadat u deze leereenheid heeft bestudeerd in eigen woorden uitleggen:

- hoe in het nieuwe belastingstelsel de premie volksverzekeringen wordt behandeld;
- welke voorheffingen er zijn en wanneer deze verrekend kunnen worden;
- wanneer iemand belastingplichtig is in het nieuwe belastingstelsel. U bent bekend met het keuzerecht voor buitenlandse belastingplichtigen en u weet dat er regels voor de voorkoming van dubbele belasting zijn;
- hoe een belastingplichtige een naar verhouding hoge belastingaanslag met andere jaren kan middelen;
- wanneer en hoe een belastingplichtige verliezen kan verrekenen.

Inhoudsopgave

- 9.1 Vrijstelling en vermindering premie volksverzekeringen
- 9.2 Verrekening voorheffingen
- 9.3 Voorkoming dubbele belasting
- 9.4 Middeling
- 9.5 Verliesverrekening
- 9.6 Zelftoets
- 9.7 Uitwerking

Begrip premie
volksverzekeringen

Vrijstelling en vermindering premie volksverzekeringen

In het algemeen is iedere ingezetene van Nederland binnenlands belastingplichtig. Daarnaast is elke ingezetene in principe ook verplicht verzekerd voor de volksverzekeringen en dus verplicht premie hiervoor te betalen. De premie volksverzekeringen wordt samen met de inkomstenbelasting door middel van één aanslag geheven.

Volksverzekeringen zijn onder andere de AOW, Anw en AWBZ. Heeft iemand premie betaald, dan heeft hij in bepaalde situaties recht op een uitkering. Bijvoorbeeld op de ouderdomsuitkering (AOW) bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd.

Soms zijn personen die niet in Nederland wonen toch verzekerd voor de volksverzekeringen en dus ook premieplichtig. Soms zijn ingezetenen van Nederland niet verzekerd en dus ook niet (meer) premieplichtig voor de volksverzekeringen. Dan heeft de belastingplichtige mogelijk recht op vrijstelling. Hij moet dan op een bijlage een toelichting geven en op die manier verzoeken om vrijstelling van het betalen van premie of een vermindering van premie.

Vrijstelling van het betalen van premie volksverzekeringen

Belastingplichtigen komen in aanmerking voor vrijstelling van het betalen van premie volksverzekeringen als zij in Nederland wonen en:

- gedurende een periode van drie aaneengesloten maanden uitsluitend buiten Nederland hebben gewerkt, tenzij dit voor een Nederlandse werkgever was;
- een functie vervullen bij bepaalde internationale organisaties;
- werkzaam zijn als buitenlandse diplomatieke ambtenaar;
- aangewezen zijn op een buitenlandse sociale uitkering, een pensioen of rente van een EG-lidstaat;
- gemoedsbezwaarde zijn. Dit wil zeggen dat zij van de Sociale Verzekeringsbank geen premie hoeven te betalen; zij betalen een premieervangende belasting.

Let op

Met ingang van de maand waarin men 65 jaar wordt, eindigt de premieplicht voor de AOW. De premieplicht voor de Anw en AWBZ eindigt dan echter niet.

Premieheffing

De premie volksverzekeringen zijn alleen opgenomen in de eerste en tweede schijf van box 1. Voor personen van 65 jaar of ouder geldt een lager tarief, omdat zij alleen premieplichtig zijn voor de Anw en AWBZ en niet meer voor de AOW.

Verrekening voorheffingen

Voorheffingen zijn een vooruitbetaling op de aanslag. Een voorbeeld is de loonheffing die de werkgever bij de maandelijkse uitbetaling van salaris

inhoudt. Deze wordt als voorheffing in mindering gebracht op de aanslag inkomstenbelasting die de belastingplichtige later moet betalen. Ook de premie volksverzekeringen die is ingehouden, is een voorheffing.

Voorheffingen zijn:

- de ingehouden loonbelasting en premie volksverzekeringen;
- de ingehouden dividendbelasting;
- de kansspelbelasting die is geheven op prijzen van kansspelen voor zover die belast zijn (bijvoorbeeld als ze horen tot het ondernemingsvermogen).

Conserverende aanslag

In het nieuwe belastingstelsel bestaan twee soorten aanslagen: de conserverende aanslag en de "gewone" aanslag. Een conserverende aanslag wordt bijvoorbeeld opgelegd als een belastingplichtige emigreert. Het is een aanslag waarvan de belastingschuld wel wordt vastgesteld, maar meestal niet wordt ingevorderd. De aanslag blijft maximaal tien jaar bewaard en vervalt na die termijn, tenzij de belastingplichtige binnen die termijn bepaalde regels overtreedt: bijvoorbeeld als hij na emigratie de waarde van in Nederland opgebouwde pensioenaanspraken afkoopt.

De voorheffingen kunnen alleen worden verrekend met een "gewone" aanslag inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen, niet met een conserverende aanslag.

Voorkoming van dubbele belasting

Inwoners van Nederland moeten inkomstenbelasting betalen over hun hele wereldinkomen. Dit geldt ook als een belastingplichtige al in het buitenland belasting betaalt over delen van zijn inkomen. Om te voorkomen dat buitenlandse inkomsten dubbel belast zijn, heeft Nederland met veel landen belastingverdragen ter voorkoming van dubbele belasting afgesloten. De belastingplichtige heeft vaak recht op een vermindering van de Nederlandse belasting als er een dergelijk verdrag is gesloten met het land waaruit hij inkomen ontvangt.

Buitenlandse
belastingplichtigen

Iemand is buitenlands belastingplichtige als hij in het buitenland woont en Nederlands inkomen ontvangt. Meestal is de woonplaats bepalend of iemand binnenlands of buitenlands belastingplichtige is. Uitzondering hierop zijn personen in diplomatieke dienst.

Keuzerecht voor buitenlandse belastingplichtigen

In het nieuwe belastingstelsel hebben buitenlanders het recht om ervoor te kiezen om behandeld te worden als binnenlands belastingplichtige. Dit keuzerecht geldt voor de inwoners van de Europese Unie. Kiest iemand voor een behandeling als binnenlands belastingplichtige, dan geldt dit voor een heel kalenderjaar. Hij heeft dan recht op dezelfde aftrekposten en heffingskortingen als een belastingplichtige die in Nederland woont en moet dus ook zijn wereldinkomen aangeven in Nederland. Op buitenlandse inkomsten waar hij elders al belasting over heeft betaald, worden de regels voor het voorkomen van dubbele belasting toegepast.

Aftrek elders belast

De binnenlandse belastingplichtige die buitenlands inkomen heeft kan in de aangifte om een vermindering verzoeken van de Nederlandse inkomstenbelasting. De vermindering wordt dan vaak berekend volgens de evenredigheidsmethode. Dit wil zeggen dat de hoogte van de vermindering afhankelijk is van de verhouding tussen het buitenlands inkomen en het totale wereldinkomen. Zie voor de berekening deel 3.

Berekening per box

De vermindering wordt *per box* berekend.

Let op

Het bedrag voor premie volksverzekeringen dat in de aanslag is begrepen – *in de eerste twee schijven van box 1* – blijft bij de berekening van de vermindering buiten beschouwing.

Middeling

Doel middeling

Nederland heft inkomstenbelasting volgens een progressief systeem. Dat wil zeggen: hoe hoger het inkomen, hoe hoger het belastingtarief. De inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen worden jaarlijks geheven. Als een belastingplichtige sterk wisselende inkomsten heeft, moet hij dus in het ene jaar verhoudingsgewijs meer belasting betalen dan in het andere jaar. In deze situatie kan men middeling toepassen. Dat wil zeggen dat de inkomens over meerdere jaren gelijkmatig worden verdeeld. De middelingsregeling geldt alleen voor inkomsten uit werk en woning (box 1), omdat alleen op deze inkomsten het progressieve tarief wordt toegepast. Voor inkomsten uit aanmerkelijk belang (box 2) en inkomsten uit sparen en beleggen (box 3) geldt een vast tarief.

Methode van berekening

Bij middeling worden de belastbare inkomens over drie kalenderjaren gelijkmatig verdeeld. Hierna wordt (opnieuw) berekend hoeveel inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen de belastingplichtige verschuldigd is over dat herberekende inkomen in elk van de drie jaren.

Drempel

De belastingplichtige ontvangt alleen een teruggaaf van inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen als het verschil tussen de belasting vóór middeling en ná middeling uitkomt boven een bepaald drempelbedrag. Dit drempelbedrag is € 545. De belastingplichtige ontvangt alleen het bedrag terug dat uitkomt boven deze drempel.

De periode waarover middeling wordt berekend heet een middelingstijdvak. Een middelingstijdvak bestaat uit drie aaneengesloten jaren. Een kalenderjaar kan slechts éénmaal tot een middelingstijdvak worden gerekend. De belastingplichtige kan zelf kiezen over welke jaren hij middeling wil toepassen. Met ingang van het nieuwe belastingstelsel is de berekening van middeling gewijzigd. Daarom kunnen belastbare inkomens uit de jaren van vóór 2001 niet worden gemiddeld met 2001 en volgende jaren. Belastingplichtigen kunnen dus pas in 2003 een verzoek doen voor middeling over de jaren 2001, 2002 en 2003. Een uitzondering geldt als iemand in 2003 overlijdt of emigreert en hij niet kan kiezen voor de behandeling als binnenlands belastingplichtige. In die twee situaties kan er wel gemiddeld worden over 2001 en 2002.

Er geldt een overgangsregeling voor de jaren vóór 2001. Volgens de overgangsregeling mag, als 1998 al tot een eerder middelingstijdvak hoort, ook over de jaren 1999 en 2000 worden gemiddeld. Daarbij geldt een drempelbedrag van € 363.

Opdracht 9.1

Landbouwer Piet heeft al vele jaren sterk wisselende inkomens. Elke drie jaar maakt hij gebruik van de middelingsregeling. Zijn laatste middelingsperiode omvat de jaren 1996 tot en met 1998. Over 1999, 2000 en 2001 levert hij in 2002 weer een middelingsberekening in, waaruit blijkt dat hij € 12.000 terugkrijgt.

Wat gaat u aan landbouwer Piet mededelen over zijn middelingsberekening?

Als de belastingplichtige in de loop van het kalenderjaar 65 jaar is geworden, geldt een bijzondere berekeningsmethode. Dat jaar kan ook in de middeling worden betrokken, maar er wordt dan geen rekening gehouden met het lagere ouderentariaf. Voor de berekening van de teruggaaf worden alle jaren van het middelingstijdvak op het volle tarief gesteld. Meer hierover leest u in deel 3.

Verliesverrekening

Verliezen zijn negatieve inkomens per box.

Verliezen kunnen uitsluitend binnen één box worden verrekend. Het is dus niet mogelijk om een negatief saldo van de ene box te verrekenen met een positief saldo van een andere box.

Box 1

De belastingplichtige kan binnen box 1 verliezen verrekenen met de positieve inkomens van de drie voorafgaande jaren en de acht daaropvolgende jaren. Een uitzondering geldt voor ondernemingsverliezen. Deze verliezen kan de belastingplichtige ook verrekenen met de positieve inkomens van box 1 van de drie voorafgaande jaren maar deze zijn een onbeperkt aantal jaren vooruit te verrekenen.

Bij het overlijden van een belastingplichtige kan er een verlies achterblijven dat niet meer verrekend kan worden. De overblijvende echtgenoot of partner heeft het recht dit restant alsnog te verrekenen. Het gaat dan alleen om het verlies voorzover dat afkomstig is uit de gemeenschappelijke inkomensbestanddelen. In deel 1 heeft u gelezen wat de gemeenschappelijke inkomensbestanddelen zijn.

Box 2

In box 2 wordt het verlies verrekend met inkomens uit aanmerkelijk belang van de drie voorafgaande en alle volgende jaren. Een ná de beëindiging van de aanmerkelijkbelangpositie nog onverrekend verlies uit aanmerkelijk belang kan onder voorwaarden via een belastingkorting worden verrekend in box 1. Op deze verrekeningsmogelijkheid gaan we in deze cursus niet verder in.

Box 3

Het forfaitair rendement in box 3 kan nooit negatief zijn. Het forfait wordt namelijk berekend voor zover men boven het heffingvrije vermogen uitkomt.

Let op

Voor negatieve bedragen voor de persoonsgebonden aftrekposten gelden afwijkende regels over de verdeling tussen de boxen en over de jaren. Zie de leereenheid Persoonsgebonden aftrek.

Formele vaststelling van een verlies

Een verlies wordt afzonderlijk op de aanslag vermeld. Tegen deze vaststelling kan de belastingplichtige bezwaar maken.

Overgangsrecht

Door de invoering van het nieuwe belastingstelsel zouden verliezen over de jaren vóór 2001 die nog niet zijn verrekend niet meer verrekend kunnen worden. Hiervoor geldt echter een overgangsregeling. Verliezen van vóór 2001 kunnen worden verrekend met het inkomen uit werk en woning (box 1). Deze overgangsregeling geldt niet voor verliezen uit aanmerkelijk belang, maar wel voor verliezen die in het nieuwe belastingstelsel zouden behoren tot box 3, sparen en beleggen.

Zelftoets

De belastingheffing kent de volgende belastbare inkomens:

1. Inkomen uit werk en woning
2. Inkomen uit aanmerkelijk belang
3. Inkomen uit sparen en beleggen

Voor welk(e) inkomen(s) kunnen verliezen worden verrekend en voor welke niet?

- a. voor 1, 2 en 3
- b. alleen voor 1, niet voor 2 en 3
- c. voor 1 en 2, niet voor 3
- d. voor 1 en 3, niet voor 2

Terugkoppeling

Uitwerking opdracht

U meldt Piet dat er met ingang van het nieuwe belastingstelsel een nieuwe middelingsberekening is, die geldt vanaf 2001. Belastbare inkomens uit de aan 2001 voorafgaande jaren mogen niet gemiddeld worden met 2001 en volgende jaren. Wel is er een overgangsregeling, die toestaat dat 1999 en 2000 worden gemiddeld als 1998 al in een middeling betrokken is geweest. Piet kan pas voor de jaren 2001, 2002 en 2003 een volgend middelingsverzoek doen. U verzoekt hem om over 1999 en 2000 een nieuwe middelingsberekening op te stellen en in te sturen, waarbij hij de drempel op € 363 mag stellen.

Antwoord zelftoetsvraag

Antwoord c is juist.

De belastingplichtige kan verliezen verrekenen binnen box 1, inkomen uit werk en woning en binnen box 2, inkomen uit aanmerkelijk belang, maar niet binnen box 3, inkomen uit sparen en beleggen.

In box 3 kunnen namelijk geen verliezen optreden.

Heffingskortingen

Inleiding

Iedereen wil graag weten hoeveel belasting hij uiteindelijk over zijn inkomen moet betalen. Als u de inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen wilt berekenen die een belastingplichtige over zijn inkomen moet betalen, is het niet voldoende om op de inkomens uit de verschillende boxen het tarief toe te passen. Een belastingplichtige die inkomensheffing verschuldigd is, heeft namelijk recht op heffingskorting. Deze heffingskorting wordt van de verschuldigde inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen afgetrokken.

In deze leereenheid worden eerst enkele begrippen uitgelegd. Daarna krijgt u een overzicht van de verschillende heffingskortingen.

Leerdoelen

U kunt nadat u deze leereenheid heeft bestudeerd aangeven wat:

- de onderdelen van de standaardheffingskorting zijn;
- de voorwaarden zijn voor een belastingplichtige om recht te hebben op bepaalde onderdelen van de standaardheffingskorting;

Inhoudsopgave

- 10.1 Begrippen
- 10.2 Standaardheffingskorting
- 10.3 Gecombineerde heffingskorting
- 10.4 Zelftoets
- 10.5 Uitwerking

Begrippen

Bij binnenlandse belastingplichtigen die gedurende het gehele kalenderjaar in Nederland wonen, worden de verschuldigde inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen verminderd met de heffingskorting voor de inkomstenbelasting en de heffingskorting voor de premie volksverzekeringen.

Bij het bepalen van de heffingskorting zijn de volgende begrippen van belang:

Begrip	Toelichting
Gecombineerde inkomensheffing	Dit is het totale bedrag aan inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen dat is verschuldigd over de belastbare inkomens in box 1, 2 en 3.
Gecombineerd heffingspercentage	Dit is het totaal van het belastingtarief in de eerste schijf van box 1 en de premiepercentages voor de AOW, Anw en AWBZ.
Gecombineerde heffingskorting	Dit is het gezamenlijk bedrag van : de heffingskorting voor de inkomstenbelasting; de heffingskorting voor de AOW; de heffingskorting voor de Anw; de heffingskorting voor de AWBZ.

Het begrip heffingskorting geeft al aan dat er alleen sprake kan zijn van een korting als er inkomensheffing verschuldigd is. Wie geen inkomensheffing verschuldigd is, ontvangt dus geen korting. De gecombineerde heffingskorting is niet hoger dan het bedrag van de gecombineerde inkomensheffing.

Let op

Een fiscale partner die geen of weinig inkomen heeft en dus geen of weinig inkomensheffing verschuldigd is, kan toch heffingskorting aanvragen. De minstverdienende fiscale partner kan namelijk recht hebben op een verhoging van de gecombineerde heffingskorting. Deze partner ontvangt dan wel een teruggaaf.

Opdracht 10.1

Hoe groot is het gecombineerde heffingspercentage in 2001? De percentages voor de volksverzekeringen zijn voor de AOW 17,9%, de Anw 1,25% en de AWBZ 10,25%.

Standaardheffingskorting

Uitgangspunt voor de heffingskorting is de standaardheffingskorting. De standaardheffingskorting bestaat uit verschillende onderdelen:

- de algemene heffingskorting;
- de arbeidskorting;
- de kinderkorting;
- de aanvullende kinderkorting;
- de combinatiekorting;
- de alleenstaande-ouderkorting;
- de aanvullende alleenstaande-ouderkorting;
- de jonggehandicaptenkorting;

- de ouderenkorting;
- de aanvullende ouderenkorting;
- de korting voor maatschappelijke beleggingen;
- de korting voor beleggen in durfkapitaal.

Een belastingplichtige kan recht hebben op verschillende onderdelen van de standaardheffingskorting. Deze onderdelen worden hier kort beschreven. Hierna behandelen we de verschillende kortingen. In deel 3 gaan we dieper op de diverse kortingen in.

De algemene heffingskorting

Dit is een korting waar iedere belastingplichtige recht op heeft. De algemene heffingskorting bedraagt € 1.576 (of f 3.473).

De arbeidskorting

Iemand die werkt en winst uit onderneming, loon uit dienstbetrekking of resultaat uit overige werkzaamheden ontvangt, heeft recht op de arbeidskorting. Het gezamenlijke inkomen uit tegenwoordige arbeid wordt de arbeidskortingsgrondslag genoemd. De arbeidskorting is inkomensafhankelijk. In deel 3 leert u hoe deze wordt berekend.

De (aanvullende) kinderkorting

De (aanvullende) kinderkorting is bedoeld voor belastingplichtigen met een kind jonger dan 16 jaar. Bij fiscale partners heeft één van de twee recht op de kinderkorting. Om in aanmerking te komen voor de (aanvullende) kinderkorting moet de belastingplichtige aan een aantal voorwaarden voldoen. Deze voorwaarden vindt u in deel 3.

De combinatiekorting

De combinatiekorting is een korting voor werkende ouders met jonge kinderen, die werk en zorg combineren. De combinatiekorting geldt voor iedere belastingplichtige die aan de voorwaarden voldoet. Deze voorwaarden vindt u in deel 3. In een huishouden kunnen allebei de ouders recht hebben op de combinatiekorting. De combinatiekorting bedraagt € 138 (of f 304).

De (aanvullende) alleenstaande-ouderkorting

Een alleenstaande ouder die de zorg heeft voor een kind heeft recht op de (aanvullende) alleenstaande-ouderkorting. Om in aanmerking te komen voor deze kortingen moet de belastingplichtige aan een aantal voorwaarden voldoen. De voorwaarden vindt u in deel 3.

De jonggehandicaptenkorting

De belastingplichtige die in een kalenderjaar een uitkering ontvangt op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) en geen ouderenkorting ontvangt, heeft recht op de jonggehandicaptenkorting. Deze korting is een vast bedrag van € 484 (of f 1.067).

De (aanvullende) ouderenkorting

Ouderen die slechts een beperkt inkomen hebben, kunnen recht hebben op de (aanvullende) ouderenkorting. Om in aanmerking te komen voor deze korting, moet de belastingplichtige aan een aantal voorwaarden voldoen. De voorwaarden vindt u in deel 3.

De korting voor maatschappelijke beleggingen

Maatschappelijke beleggingen zijn onder meer groene beleggingen. De maatschappelijke beleggingen zijn tot een bedrag van € 46.984 (of f 103.539) vrijgesteld in box 3. De korting geldt voor de belastingplichtige die in box 3 vrijgestelde maatschappelijke beleggingen heeft. De korting is 1,3% van het bedrag dat in box 3 is vrijgesteld.

De kortingen voor beleggen in durfkapitaal

Beleggingen in durfkapitaal zijn onder meer de zogenoemde Agaathleningen. De beleggingen in durfkapitaal zijn tot een bedrag van € 46.984 (of f 103.539) vrijgesteld in box 3. De korting geldt voor de belastingplichtige die maatschappelijke beleggingen heeft die in box 3 zijn vrijgesteld.

De korting is 1,3% van het bedrag dat in box 3 is vrijgesteld.

Gecombineerde heffingskorting

De gecombineerde heffingskorting is het gezamenlijke bedrag van:

- de heffingskorting inkomstenbelasting;
- de heffingskorting AOW;
- de heffingskorting Anw;
- de heffingskorting AWBZ.

De standaardheffingskorting komt in mindering op de gecombineerde inkomensheffing. Om de belasting- en premieschuld van een individuele belasting- en/of premieplichtige te kunnen vaststellen, moet u zijn gecombineerde heffingskorting bepalen.

De gecombineerde heffingskorting is maximaal het bedrag van de gecombineerde inkomensheffing. Een uitzondering op deze regel geldt voor de minstverdienende partner bij wie de gecombineerde heffingskorting lager wordt dan het totale bedrag van de volgende vijf kortingen:

- algemene heffingskorting;
- arbeidskorting;
- kinderkorting;
- aanvullende kinderkorting;
- combinatiekorting.

De gecombineerde heffingskorting van de minstverdienende partner wordt dan verhoogd tot maximaal het bedrag van deze kortingen.

Voorwaarde voor toekenning van de verhoging bij de minstverdienende partner is dat de partners meer dan zes maanden van het kalenderjaar elkaars partner zijn. Gezamenlijk krijgen de partners niets terug. Zij hoeven hooguit samen niets te betalen.

Als de gecombineerde heffingskorting bij de minstverdienende partner lager wordt dan het totale bedrag van de genoemde kortingen, dan ontvangt hij een negatieve aanslag. Hoe de gecombineerde heffingskorting wordt berekend, zal in deel 3 worden behandeld.

Zelftoets

Een binnenlands belastingbelastingplichtige die loon uit dienstbetrekking ontvangt, heeft altijd recht op:

- a. de algemene heffingskorting, de arbeidskorting en de combinatiekorting
- b. arbeidskorting en combinatiekorting
- c. de combinatiekorting
- d. de algemene heffingskorting en de arbeidskorting

Terugkopperling***Uitwerking*****Opdracht 10.1**

Het gecombineerde heffingspercentage bedraagt 32,35%

- 2,95% inkomstenbelasting;
- 17,9% premie AOW;
- 1,25% premie Anw;
- 10,25% premie AWBZ.

Zelftoetsvraag

Het juiste antwoord is d. Alleen ouders met jonge kinderen die werk en zorg combineren, hebben recht op de combinatiekorting.

Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen

Inleiding

Mensen willen graag vermogen opbouwen. Dit kan in de vorm van geld sparen, maar ook door te beleggen in aandelen, of onroerende zaken. Ook in het nieuwe belastingstelsel wordt het inkomen dat iemand uit zijn vermogen heeft, belast. Daarbij gelden vrijstellingen. Officieel heet dit onderwerp "belastbaar inkomen uit sparen en beleggen". We noemen het ook "Box 3 inkomen". In deze leereenheid leert u ook hoe in box 3 belasting wordt geheven.

Leerdoelen

Na bestudering van dit deel kunt u:

- aangeven welke bezittingen en schulden tot de rendementsgrondslag behoren;
- de omvang van het heffingvrije vermogen bepalen;
- de verschuldigde belasting van box 3 berekenen.

Inhoudsopgave

- 11.1 Begrippen
- 11.2 Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen
- 11.3 Rangorderegeling
- 11.4 Peildata
- 11.5 Rendementsgrondslag
- 11.6 Heffingvrij vermogen
- 11.7 Vrijstellingen
- 11.8 Waardering
- 11.9 Tarief
- 11.10 Zelftoetsvraag
- 11.11 Uitwerking

Begrippen

In box 3 betaalt een belastingplichtige belasting over zijn inkomen uit sparen en beleggen. Hierbij is het daadwerkelijke voordeel dat een belastingplichtige heeft, niet van belang. De inkomsten worden namelijk forfaitair vastgesteld, dat wil zeggen op een vast percentage van het vermogen. Dit is gedaan om het inkomen op een éénduidige en herkenbare wijze te belasten. De hoogte van het forfaitair rendement is 4%, omdat de overheid verwacht dat elke belastingplichtige op langere termijn een voordeel van 4% op zijn vermogen kan behalen. Het vermogen vormt de basis voor de berekening van het inkomen. Iemands vermogen is het verschil tussen de waarde van de bezittingen en schulden. Dit verschil wordt de rendementsgrondslag genoemd. De heffing over het belastbaar inkomen uit sparen en beleggen heet ook wel de vermogensrendementsheffing.

Bij het bepalen van inkomen uit sparen en beleggen zijn de volgende begrippen van belang:

Begrip	Toelichting
Rendementsgrondslag	Het verschil tussen de waarde van de bezittingen en de waarde van de schulden (box 3).
Heffingvrij vermogen	Het deel van het vermogen dat vrijgesteld is in box 3; daarover hoeft geen belasting te worden betaald.
Forfaitair rendement	Het voordeel uit sparen en beleggen van 4%.
Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen	Het voordeel uit sparen en beleggen verminderd met de persoonsgebonden aftrek.

Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen

Het inkomen uit sparen en beleggen bedraagt 4% (forfaitair rendement) van het gemiddelde van de rendementsgrondslag aan het begin en aan het einde van het kalenderjaar. Tot de rendementsgrondslag behoren (ruwweg) alle bezittingen en schulden van een belastingplichtige, die niet in box 1 of box 2 vallen. Het voordeel uit sparen en beleggen is 4% van de gemiddelde rendementsgrondslag, voorzover die meer is dan het heffingvrij vermogen.

Voorbeeld

Liesbeth heeft op 1 januari 2001 € 100.000 op haar bankrekening staan. In 2001 ontvangt Liesbeth € 6.500 rente. Het saldo van haar bankrekening is op 31 december 2001 € 110.000 positief. De gemiddelde rendementsgrondslag is € 105.000 ((€ 100.000 + € 110.000)/2). Het voordeel uit sparen en beleggen is in 2001 € 4.200 (4% van € 105.000). Hierbij is nog geen rekening gehouden met het heffingvrije vermogen. De ontvangen rente van € 6.500 is niet van belang en telt dus ook niet mee in de heffing.

Opdracht 11.1

Een belastingplichtige heeft zijn spaargeld op een bankrekening staan waarop 3,25% rente wordt vergoed. Geldt in dit geval ook het forfaitaire rendement van 4%?

Rangorderegeling

Onderdelen die in meer dan één box kunnen worden belast, worden belast in de box die het eerst genoemd is.

Voorbeeld

Een voordeel dat valt onder winst uit onderneming, maar tegelijkertijd ook in box 3 als inkomsten uit sparen en beleggen, telt als winst uit onderneming mee in box 1. Denk bijvoorbeeld aan een spaarrekening die tot het ondernemingsvermogen behoort.

Peildata

De peildata voor de berekening van de gemiddelde rendementsgrondslag zijn 1 januari en 31 december van een kalenderjaar. Als er slechts een deel van het jaar sprake is van binnenlandse belastingplicht, gelden andere peildata, zoals bij immigratie, emigratie, geboorte of overlijden. De peildatum is in deze situaties het moment waarop de binnenlandse belastingplicht begint of eindigt. Als een belastingplichtige slechts een deel van het jaar binnenlandse belastingplichtige is, wordt het voordeel over de periode als binnenlands belastingplichtige forfaitair belast. Bij de tijdsevenredige toerekening van het voordeel gaat het om hele kalendermaanden. Dit is in alle gevallen in het voordeel van de belastingplichtige.

Voorbeeld

Jan komt op 2 juni 2001 in Nederland wonen. Hij heeft op 2 juni 2001 een vermogen van € 250.000. Op 31 december 2001 is zijn vermogen € 350.000. Het forfaitair rendement van Jan wordt, afgezien van vrijstellingen en overige tegemoetkomingen, als volgt berekend:

De peildata voor het bepalen van de forfaitaire rendementsheffing zijn 2 juni 2001 en 31 december 2001. De gemiddelde rendementsgrondslag bedraagt € 300.000 (namelijk $(€ 250.000 + € 350.000)/2$). Het aantal hele kalendermaanden dat Jan binnenlands belastingplichtig was, is 6. Het voordeel dat Jan in 2001 heeft genoten bedraagt: $4\% \times 6/12 \times € 300.000 = € 6.000$.

Opdracht 11.2

Op welk tijdstip wordt het inkomen uit sparen en beleggen bepaald bij overlijden?

Rendementsgrondslag

De rendementsgrondslag is van groot belang voor de heffing in box 3. De rendementsgrondslag is de waarde van de bezittingen min de waarde van de schulden. In feite is de rendementsgrondslag het eigen vermogen van een belastingplichtige dat niet in box 1 of box 2 valt. Het voordeel wordt berekend over het gemiddelde van de rendementsgrondslag aan het begin van het kalenderjaar en die aan het einde van het kalenderjaar. Grote stijgingen en dalingen in de rendementsgrondslag worden zo gedempt. Het voordeel kan niet negatief zijn. Hierna komen eerst de bezittingen aan de orde. Daarna gaan we in op de schulden.

Bezittingen

De volgende bezittingen behoren tot de rendementsgrondslag:

- a. onroerende zaken;
- b. rechten op onroerende zaken;
- c. roerende zaken; met uitzondering van zaken die de belastingplichtige of personen die tot zijn huishouden behoren zelf in gebruik heeft.
- d. rechten op roerende zaken;
- e. rechten die niet op zaken betrekking hebben;
- f. overige vermogensbestanddelen.

In deel 3 gaan we verder in op de bezittingen.

Schulden

Schulden zijn voor de fiscale wetgeving verplichtingen met waarde in het economische verkeer. Ook bij schulden geldt de rangorderegeling. Schulden over bezittingen waarvan de inkomsten in box 1 en box 2 vallen, kunnen niet meer worden afgetrokken in box 3. Alle overige schulden komen in principe in mindering op de rendementsgrondslag van box 3. Dit geldt dus ook voor leningen die zijn aangegaan voor consumptieve uitgaven (bijvoorbeeld een autolening). Schulden zijn aftrekbaar voorzover zij meer bedragen dan € 2.500 (*off f 5.509*). Dit bedrag geldt per persoon. Belastingsschulden mogen niet worden afgetrokken.

Voorbeeld

Conny is alleenstaand. Ze heeft bezittingen ter waarde van € 150.000 en schulden tot een bedrag van € 40.000. Haar rendementsgrondslag, vóór toepassing van het heffingvrije bedrag, is: € 112.500. Berekening: bezittingen min schulden is € 150.000 - € 40.000 = € 110.000. Omdat van de schulden echter € 2.500 niet aftrekbaar is, wordt deze uitkomst nog verhoogd met € 2.500. Haar rendementsgrondslag is dus € 112.500.

Heffingvrij vermogen

Het is niet de bedoeling om elk positief nettovermogen in de heffing te betrekken. Een bepaald gedeelte van het vermogen is vrijgesteld. Elke belastingplichtige heeft recht op een heffingvrij vermogen van € 17.600 (*off f 38.785*). Bij een forfaitair rendement van 4% betekent dit dat een bedrag van € 704 niet wordt belast.

Op gezamenlijk verzoek kunnen partners ervoor kiezen het heffingvrije vermogen waarop zij samen recht hebben, bij één van beide mee te tellen. Dit is aantrekkelijk als één van de partners een negatief of laag vermogen heeft waardoor het heffingvrije vermogen niet of niet geheel kan worden benut. Het verzoek om overdracht moet worden gedaan in de aangifte van degene die het verhoogde heffingvrije vermogen wil toepassen. Dit geldt voor het heffingvrije vermogen, inclusief eventuele toeslagen in verband met minderjarige kinderen.

Toeslag heffingvrij vermogen kinderen

Als een belastingplichtige of zijn partner aan het einde van het kalenderjaar het gezag over een minderjarig kind uitoefent, mag het heffingvrije

vermogen worden verhoogd met een bedrag van € 2.349 (of f 5.177) per minderjarig kind. Heeft de belastingplichtige een partner, dan wordt de kindertoeslag slechts bij de oudste partner toegepast, tenzij de partners gezamenlijk anders verzoeken. Ook nu moet het verzoek worden gedaan in de aangifte van degene die het verhoogde heffingvrije vermogen wil toepassen en kan op het verzoek niet worden teruggekomen.

Ouderentoeslag

Belastingplichtigen van 65 jaar en ouder hebben recht op een extra toeslag in het heffingvrije vermogen. Dit is de ouderentoeslag. Over de berekening van de ouderentoeslag leest u meer in deel 3.

Vrijstellingen

Voor bepaalde vermogensbestanddelen bestaan vrijstellingen. Een vrijstelling zorgt er voor dat een vermogensbestanddeel niet tot de rendementsgrondslag wordt gerekend. De inkomsten zijn dus niet rechtstreeks vrijgesteld, maar worden vrijgesteld doordat de vermogensbestanddelen zelf (de bezittingen) niet tot de rendementsgrondslag behoren. Het effect is hetzelfde. Ook op deze manier worden geen (forfaitaire) inkomsten in aanmerking genomen.

Soorten vrijstellingen

De volgende vermogensbestanddelen zijn onder meer vrijgesteld:

- a. bos, natuurterreinen en landgoederen;
- b. voorwerpen van kunst en wetenschap;
- c. rechten op roerende zaken krachtens erfrecht;
- d. bepaalde overlijdensuitkeringen en invaliditeitsuitkeringen;
- e. spaarloonregelingen en premiespaarregelingen;
- f. kortlopende termijnen van inkomsten en verplichtingen
- g. maatschappelijke beleggingen; (bijvoorbeeld beleggingen in groenfondsen)
- h. beleggingen in durfkapitaal; dit zijn bepaalde beleggingen aan startende ondernemers.

Aan de vrijstellingen zijn vaak verschillende voorwaarden verbonden.

Waardering

De bezittingen en schulden tellen mee voor hun waarde in het economische verkeer. De waarde in het economische verkeer is de verkoopprijs die tot stand komt onder normale omstandigheden. Het gaat hierbij niet alleen om welke waarde een bezitting of een schuld voor de belastingplichtige heeft, maar ook de waarde die het voor een ander heeft.

Voor bezittingen en schulden die tot een eenheid behoren, moet bij de waardebepaling rekening worden gehouden met de waarde van de eenheid. Als voorbeeld kan genoemd worden een schilderij dat bestaat uit drie delen (een zogenaamd drieluik). Voor het vaststellen van de waarde maakt het uit of iemand maar één van de delen of alle drie de delen in zijn bezit heeft. Een combinatie van bepaalde bezittingen kan immers een hogere waarde hebben dan de som van de waarde van de afzonderlijke bezittingen. Een aantal uitzonderingen behandelen we in deel 3.

Tarief

Over het forfaitaire rendement is een belastingtarief verschuldigd van 30%.

Voorbeeld

Klaas is ongehuwd en heeft een vermogen per 1 januari en per 31 december van € 200.000. Zijn heffingvrije vermogen bedraagt € 17.600. Het forfaitaire rendement is 4% van €182.400 = € 7.296. Aan belasting is Klaas verschuldigd: 30% van € 7.296 = € 2.188

Zelftoets

Aty is 55 jaar en sinds vijf jaar weduwe. Zij werkt parttime in de plaatselijke bibliotheek waar zij jaarlijks € 15.000 verdient. Haar zoon Peter is 15 jaar.

Op 1 januari 2001 heeft Aty het volgende vermogen:

- € 100.000 op een spaarrekening;
- € 3.000 aandelen;
- een schuld van € 1.000 bij een postorderbedrijf.

Aty teert langzaam op haar vermogen in. Op 31 december 2001 ziet haar vermogen er als volgt uit:

- € 90.000 op een spaarrekening;
- € 1.000 aandelen;
- een schuld van € 500 bij het postorderbedrijf.

Hoeveel belasting is Aty verschuldigd in box 3?

- a. € 924
- b. € 952
- c. € 1.155
- d. € 1.164

Terugkoppeling

Opdrachten

Opdracht 11.1

Ja, ook als een belastingplichtige in werkelijkheid minder rendement behaalt dan 4%, wordt aangenomen dat hij 4% aan inkomen heeft.

Opdracht 11.2

Er zijn per jaar twee peildata waarop de omvang van het vermogen, de rendementsgrondslag, bepaald moet worden: 1 januari en 31 december. Als een belastingplichtige overlijdt, dan zijn de peildata 1 januari en de datum van overlijden.

Zelftoetsvraag

Het juiste antwoord is a.

	1-1-2001	31-12-2001
Spaarrekening	€ 100.000	€ 90.000
Aandelen	€ 3.000	€ 1.000
Rendementsgrondslag	€ 103.000	€ 91.000

De schuld aan het postorderbedrijf komt niet in aftrek op de rendementsgrondslag, omdat die op beide peildata lager is dan het drempelbedrag van € 2.500. De gemiddelde rendementsgrondslag bedraagt: $€ 103.000 + € 91.000 = € 194.000 / 2 = € 97.000$. Aty heeft recht op het heffingvrij vermogen van € 17.600. Omdat Peter nog minderjarig is, wordt haar heffingvrij vermogen verhoogd met € 2.349 tot € 19.949. De belasting die betaald moet worden, wordt dan als volgt berekend: $€ 97.000 - € 19.949 = € 77.051 \times 4\% = € 3.082,04 \times 30\% = € 924$.

Antwoord b is onjuist, omdat geen rekening is gehouden met de toeslag heffingvrij vermogen kinderen.

Antwoord c is onjuist, omdat geen rekening is gehouden met het drempelbedrag van de schulden, met het heffingvrij vermogen en met de toeslag heffingvrij vermogen kinderen.

Antwoord d is onjuist, omdat geen rekening is gehouden met het heffingvrij vermogen en met de toeslag heffingvrij vermogen kinderen.

